

2 Corintios

Mamabuinore coyuiebu Pablo bácu ūi toivaicōjeiye báquede yóbocayoca paperayocare Corinto āmicuriimarcavu Jesúre ju aipōevare. Pablo bácu judíovacacu bácvacari, Jesús ūi yávaiye méne beorī coyuicōjeimū marejaquémavu, coyucuyu ūi yávaiye méne judíova āmevure, judíova ne ju abe boje ūi coyuieye. Lucas bácu coyurejaquemavu Pablo bácu borore Hch 7:57-8:1, 9:1-31, 13:1-28:31, aru ūi cuede Corinto āmicuriimaro 18:1-18. Javede Pablo bácuré toivacaipōecu bácuré toivaicōjenejaquemavu pucayoca ūi paperayocare Tesalónica āmicuriimarcavure aru ūi mamayoca paperayocare Corinto āmicuriimarcavure. Pablo bácu coyurejaquemavu ūre toivacaipōecu bácuré aipe ūi toivacaquiyé báquede diyocare. Toivaicōjenejaquemavu diyocare āniāju bácarore 55 d.C., yóbecue ūi cucunuiyede, coyucuyu Jesú ūi yávaiye méne. Majidivu ne dápiaiyepo, currejaquemavu Filipos āmicuriimaro ūi toivaicōjeiye báquede diyocare (Hch 20:1-2).

Diyocaque Pablo bácu coyurejaquemavu aipe Jūmenijicu “Yópe dajarā maja boropatenbenajivu ji jainore”, ūi yóboque coyuie báquede pōevare. Aru coyurejaquemavu aipe ūvacari Jesús ūi yávaiye méne beorī coyuicōjeimū, bueipōeva borocurivu ne cue báque boje Corinto āmicuriimaro Jesúre ju aipōeva jeneboi. Ina bueipōeva borocurivu ubenina coyurejaquemavu ape yávaiye, Jūmenijicu “Yópe dajarā” ūi yávaiye jāve āmene. Aru “Pablo āmemi Jesú ūi yávaiye méne beorī coyuicōjeimū” ubenina arī coyurejaquemavu. Diyoca coricai Pablo bácu Jesúre ju aipōevare jícōjenejaquemavu jecubevuva ne cuvaequede cuve cuvabevure, ne cadatenajiyepo ayu náre (caps. 8-9).

Pablo ūi meaicōjeino Corintocavure (Hch 18.1)

1 ¹Yu, Pablo, toivaicōjeivu apecure iyoca paperayocare. Meaicōjeivu maja cójjivaivu Corinto āmicuriimarcavu Jūmenijicu pōevare aru caivu aperu Acaya āmicurijoborōcavu Jūmenijicu pōevare máre. Jūmenijicu beorī epeibi yure Jesucristoi yávaiye méne beorī coyuicōjeimaracacure. Timoteo máre, majecu ūi ju aiye boje Jesúre majapedeca, meaicōjeimi mujare. ²Majepacu Jūmenijicu, maje jabocu Jesucristomaque, mearo dācacajurí mujare bojecubeda ūi me boje. Aru torojurí cuhe dācacurí mujare máre cārijimevava.

Maja cadateimara maje nájiyede (1 Co 15.32)

³Jínajarevu mearore Jūmenijicure, maje jabocu Jesucristoi mearore jímure,

jípacure máre. Majepacu Jūmenijicu cōmajé aroje jáimi majare cainumua. Aru cadateibi majare cainumua, ūi parure daiye boje majare maje ūmei. ⁴Cainumua maje nájiyede, majepacu Jūmenijicu parure dārī maje ūmei, cadateyube majare, majacapūravu maje cadatenajiyepo ayu aperu nájivure. Yópe ūi parure daiyepo majare, nopedeca maja parure dāivubu aperu máre. ⁵Yópe Cristoi urarō nájiye báquepe, nopedeca maja máre urarō nájivubu. Aru yópe Jūmenijicu urarō cadateiyē báquepe ūre, nopedeca urarō cadateyube majare, maje cue boje Jesucristo que cūinávupe. ⁶Nuja nájivubu, bujarājivu cadateivu mujare, maje parurājiyepo aivu maje ūmei aru maje meadaimara marajiyépe aivu máre. Jūmenijicu cadateiyede nujare ūi parure daiyede nujare ūmei, coreóvare daibi nujare aipe daiye jaurōre nujare, nujare cadatenajiyepo ayu mujare,

parure ðarí mujare mujere ûmei. Que baru mujia máre mujere ñájiyede napini bhojarâjivbu mujere ñájinajijâravu baquinói yópe ñuje napiyepedeca ñuje ñájiyede. ⁷Majivu ñuja mujere ñájiyede yópe ñuje ñájiyepedeca, Jümenijicu cadateni parure dacuyure mujare máre mujere ûmei, yópe üi cadateni parure daiyepedeca ñujare ñuje ûmei. Que baru jâve napini coreivbu ñuja me baju vaiquýepe aivu mujare.

⁸Mujia, ñujevus, uvu ñuja mujere majinajiyede ñuje napiye báquede ñájino urarõ bajure no Asia ámicurijoborõi. Pare ámeno ñuje ñájiye boje, ye napini majibetecarã ñuja. “Jâve yainájivu bárica?” arí dâpiariducarã ñuja. ⁹Jümenijicu nópe arí dâpiacójeyede, ñuje napini corebenajiyeye ayu ñuje baju cadatenajiyede. Quénora jâve napini coreye jauteavu ñujare Jümenijicure, ñai nacovañu ina yaivu bácvure yainore jaruvare, üi cadatequiyeye ayu ñujare, yaijororivu bácvure. ¹⁰Aru Jümenijicu jâve meadâme ñujare iye ñuje yaijororõ mácarõre jocarí. Aru ñujare meadacuyume ñuje ñájiyede jaruvare. Que baru jâve napini coreivbu ñuja ére. Majivu ñuja jâve meadacuyure ñujare ñájiyede jaruvare cainumua. ¹¹Que baru uvu ñuja mujere cadatenajiyeye aivu ñujare mujere jéniaiyede Jümenijicque ñujare boje. Obedivu pöeva ne jéniaiyede Jümenijicque ñujare boje, mearo dacacuyume ñujare. Aru ne jâjiyede üi mearo dacaiyede ñujare, obedivu pöeva torojuede jínajarama ére.

Aipe teni Pablo üi jácunumeno mácarõ Corintocavure yópe üi aiye báquepedeca
(Hch 18.5, 19.21; Ef 1.4)

¹²Apevu mujacavu ubenina arí coyuriduyama ñujare borochirivure. Übenita ne que aiye jâve ámevu. “Dadavu maya yópe daiye jaurore majare Jümenijicui jâinore”, ñuje arí dâpiayequje torojurivbu ñuja. Coreóvaivbu ñuja cainumua ðarí

cómajivure jujovabevuva aru ámeno cübevuvva máre pöeva Jesúre ju abevuque aru pheo baju mujia Jesúre ju aipöevaque. Übenita nópe ðarí bhojabevu ñuja ñuje majiéque. Quénora Jümenijicu nópe ðarí majide daibi ñujare bojecubeda üi parue majiéque. ¹³⁻¹⁴Cainumua ñuje paperayocare, ñuje toivaicójeyede apecure mujare, jári boroteni coreóvarí bhojabebu mujia. Übenita caride caiye ñuje toivaicójeyede apecure coreóvabevureca cäreja, jâve napini coreyvbu yu, mujere coreóvarâjiyeye ayu caiye iye ñuje toivaicójeyede apecure mujare. Que baru mage jabocu Jesúi copaidaquiyede caivu maya torojurâjaramu. Mujacapûravu torojurâjaramu ñuje bueye báque boje mujare Jesús üi yávaiye méne. Aru ñujacapûravu torojurâjaramu mujere ju aiye boje üi yávaiye méne.

¹⁵⁻¹⁶Ji coreóvaiye boje diede, arí dâpiariducacu jácunumeno yebai mamarum, ji nuiyede Macedonia ámicurijoborõi aru ji copaiyede nore jocarí máre, mujere cadatenajiyeye ayu ure nure nucuyure pu Judea ámicurijoborõita. Püque ji jácunumiyede mujare, püque Jümenijicu mearo dacajebu mujare. ¹⁷Yü nópe arí dâpiariduyu bácvacari, ape borore ji jápiariburu yóboi, oatuvacacu ji dâpiainore. Que baru nümetevu mujere yebai cäreja. Ji nüme boje cäreja, apezu mujacavu yópe borocuma yure. “Pablo jujovabibi majare. Ijárvacavu Jesúre ju abevu, ubenina coyuibi. Üi dâpiayede üi daquiyede üi baju cadateiyurí, apezure ye cadateiyubebi. Maumena üi ju aiye báquede oatuvabibi, bi acuyu. Que baru pücaümea cubi üi, ubenina adama yure. ¹⁸Ji aivnurü mujere ne nópe arí coyuhinore yurá? ¹⁸Ne nópe arí coyuhiye yurá jâve ámevu. Jümenijicu jâinore jâve coyuhibu mujare. Jümenijicu pücaümea cübecu, oatuvabecu, ye ubenina arí coyuhibi. Jümenijicu “Yópe dacuyumu” ayu baru, jâve ðayu apa. Aru ñuja máre pücaümea cübevu, oatuvabevu,

ye ʉbenina arĩ coyʉbevʉ. Ñʉja "Yópe darãjaramu" aivʉ baru, jãve daiʉnʉ apa. Que baru yʉ jʉ ayʉ baru apede, ye oatʉvabevʉ.¹⁹ Jãvetamu no, ji daiye boje yópe Jãmenijichʉ mácu Jesucristoi daiyepe. Javede Silvano, Timoteo, aru yʉ máre coyucarã mʉjare Jesús ʉi yávaiye méne. Jesúrecabe pʉcaúmea cʉbecʉ, oatʉvabecʉ, ye ʉbenina arĩ coyʉbecʉ. Cainumha "Yópe dacchʉmu" arĩ coyʉnʉ, jãve dãyʉbe yópe ʉi aiye báquepedeca. Jʉ ayʉ baru, ye oatʉvabebi.

²⁰ Jesucristorecabe jʉ ayʉ caiye Jʉmenijicʉ "Yópe dacacuyʉmu põevare", ʉi aiye báquede. Úrecabe dayʉ caiyede yópe Jʉmenijicʉ aiye báquepedeca, mearo dacacuyʉ caivʉ majare ʉre jʉ aipõevare. Que baru cainʉmu maje mearore jíyede Jʉmenijicʉre, "Cristoi daiye báque jävemu. Quédecabu", arí coyʉvaivʉbu Jesucristoi paruéque. Aru Jʉmenijicʉ torojubi dieque.

²¹ Jūmenijicʉrecabe parʉre dayʉ ñʉjare aru majare máre maje ümei, majे cueder Jesucristo que cūinávʉpe. Ürecabe beoyʉ bácu majare ü jinava. ²² Ürecabe daroyʉ bácu majare üi Espíritu Santore, üi cʉquiyepé ayʉ majaque, jádovacʉʉ majare Jūmenijicʉ jinava. Aru ürecabe majide dayʉ majare dacachʉʉre caiye iye méne yópe üi aiye báquepedeca, üi daroiye báque boje ñai Espíritu Santore.

²³Caride yu toivaiçõequijivu apescure mujare, coyuçuyu aipe teni oatuvayu bácre "Yópe dacuyumu", ji arí dápiaiye báquede. Júmenijicavacari majibi jáve ji coyuçiyede. Úrecabe majicu caiye ji dápiaiyeji ümei. Yu numentevu cäreja muje imaro Corintoi, ji jaraiyube boje mujare. ²⁴Nüja jaraivu baru mujare muje daiye boje, yópe jabova parurivu ne cõjeiyepo, nüja ju aicõjeiyubevu mujare aipe ju aiye jausrõre mujare. Müja me coreóavaivubu aipe muje ju aiyede Jesúre dajocabevuva, parurivu muje ümei. Quénora jaraivu baru mujare, cadateiyurivubu mujare, muje torojurájiyepe aivu muje ümei.

2 ¹Yuh nñññ maru mñje yebai
caride, jarajebu mñjare. Aru

jararu mūjare, chīojebu mūja. Ubenita nūiyubevu yu mūje yebai, mūjare chīore dacuyu bediōva cojedeca. Que baru copainūmetevu yu cāreja nore. ²Mūjarecabu torojure dāivu yūre. Que baru yu chīore dayu baru mūjare, yu māre chīojebu. Caivu maja chīojebu, yu nūñu maru mūje yebai caride. ³Que baru toivaicōjecacu apecure mūjare apeyoca paperayoca bácarōre, jaracuyu mūjare, mūje meadarājiyepe ayu mūje daiyede ji nūquiyu jipocamia, ji jaraiyube boje mūjare mūje jivateinoi. Ji jaraiyede mūjare, torojubevu yu. Ubenita mūjarecabu yūre torojure dāiurorivu baju. Que baru yūre chīore daiye jaubevu mūjare. Me coreóvaivu yu iyede. Mūje torojubedu, yu māre torojubevu. ⁴Chīoñu baju ji orique toivaicōjecacu apecure no paperayoca bácarōre. Pare nājicacu yūre jaraiye jaue boje mūjare. Ure toivaicōjemetecacu, chīore dacuyu mūjare. Quénora ure toivaicōjecacu, mūje majinajiyepo ayu pare ji uede mūjare.

Pablo ūi ārūmeteicōjeino
Jesúre jū aipōevare apecu ūi
āmecoroino mácarore ūre

⁵Nai maje yebai cincu ãmecoroyu bácu yure chiore dabeteame yure cüinácvha. Quénora maje máre chiore daquemavu û. O, “Apevñ mójacavure chiore daquemavu”, aiye jañvñ yure, ji cõmaje ãroje jáiye boje ñire. ⁶Iye mójacavu obedivu maje ñajine daiye báque ñire, üi ãmeina teiye boje, urarõ bajubu. Ape ñájiye jañbevñ ñire. Quénora dajocajarã maje ñajine daiyede ñire.
⁷Que baru caride árumetejarã üi ãmeina tei yede. Ñire cadateni, parvñ eajara üi ümei. Que daru, üi dajocabecuyume üi ju aiyede Jesíre, üi pare chioyi e boje maje ñajine daiyede ñire. ⁸Parurõreca jéniaivu maje maje couyiyede aru maje jádovaiyede máre bedióva cojedeca ñire maje ümure. ⁹Toivaicõjecacu apecure no paperayoca bácarõre, majicacuyu maje ñajine daiye jaúrõre nñai ümure. Maja cainumua ju

aivure yure majiyutecacu yu. Torojuvu yu, majicu maje daiye báquede yópe ji majicaiye báquepedeca.¹⁰ Maje árumetedu üi ámeina teiyede, yu máre árumetecuymu üi ámeina teiyede. Yure árumeteiye jauede apecui ámeina teiyede, árumeteyubu diede majare boje, caivu maja maje cáräjiyepo ayu me maje baju, aru Cristore boje, üi jáiyepo boje caiye ji daiyede, aru ji dápiaiyede máre.¹¹ Maje árumetedu apecui ámeina teiyede aru cadatedu üre, nai abujuvai jabocu, Satanás, majare ye buojabebi dápiaicöjeñu aru daicöjeñu máre, yópe üi dájurope maje árumetebedu apecui ámeina teiyede aru cadatebedu üre. Me majivu maja aipe árojae nai jujovayu üi daiyede.

**Pablo üi cárijino üi cuede Troai
(Hch 20.1)**

¹² Ji coyucanuyede Cristoi yávaiye méne, eacacu Troas ámicurímaroi. Obedivu nócavu jápiaiyuríduima diede. Que baru maje jabocu Cristore memecayu buojaríducacu.¹³ Übenita pare cárrijinu batecácu majare. Majecu Titore, ji jaroimu mácure maje yebai, “Urre copucuymu yui”, arí dápiariduyu batecácu. Übenita üre eabeteacacu nore. Que baru, “Nuhñumu” ji aríburu yóboi nócavure, etacacu nore jocarí, vocipucuyu Titore Macedonia ámicuríjoborói.

**Cristo üi vainí ture daino
majare maje mauvare**

¹⁴ Torojuede jínajarevu Jümenijicure. Maje cue boje Jesucristo que cünánvpe, cainumua majare vainí ture dayube Jümenijicu maje mauvare, ina majare coyucicöjemeniduvare Jesús üi yávaiye méne. Coyure dayube Jesús üi yávaiye méne caino maje nüino, obedivu pöeva ne coreóvaräjiyepo ayu üre, yópe pöescu bicovaiyepo mumijude, eaquiyepe ayu cainoi.¹⁵ Jümenijicu me baju jänume maje coyuciyede Jesús üi yávaiye méne cainoi. Yópe caivu pöeva ne víyepo mumijude ne bicovaiyede, nopedeca

caivu pöeva jápiaivu maje coyuciyede Jesús üi yávaiye méne coreóvaivubu diede. Apevu diede jápiaivu meadare nüinvbu cavaró mearo Jümenijicu curöi, aru apevu býjare nüinvbu Jümenijicure jocarí toabo cüiméboi.¹⁶ Ina Jesú üi yávaiye méne jápiarí ju abevu ubema maje coyuciyede yópe pöeva ne víyubepe áme corajüede. Maje coyuciyepo boje, nácapúravu coreóvaivubu ne baju yainájivure aru býjare nürajivure Jümenijicure jocarí toabo cüiméboi. Übenita ina Jesú üi yávaiye méne jápiarí ju aivu una maje coyuciyede yópe pöeva ne víyubepe mumijude. Maje coyuciyepo boje, nácapúravu coreóvaivubu ne baju apurajivure aru meadare nürajivure cavaró mearo Jümenijicu curöi. Pöescu cübebi üi baju coyuciyepo majicu iye yávaiyede, yaidé dayu apevure aru apure dayu apevure máre. Quénora maja coyucivbu diede, Jümenijicu cadateiye boje majare.¹⁷ Obedivu pöeva coyucivbu Jümenijicu yávaiyede, inajivu tauturare yópe cüvede jini bojedaipöevape. Apevu mäjacavu übenina arí coyuríduyama nüjare nápe paivure. Übenita ne que aiye jäve ámevu. Quénora nüja Jümenijicu daroimaramu. Üi coyucicöjeimaramu üi yávaiyede ámeno cübevuya üi jainore, nüje cue boje Jesucristo que cünánvpe.

**Pablo üi coyucino Jümenijicu “Yópe
dajará maja, boropatebenajivu ji
jainore”, üi yóbocaró coyucino mácaro
pöevare Cristoque
(Ro 8.29; Gá 4.19; Fil 3.10)**

3 ¹ Apevu pöeva ámecororäjichuma nüjare bedióva cojedeca, nüje nöpe aiye boje. “Pablojá ‘Meara mérica?’ aivubuya”, übenina aivureca, ne nöpe ámecoroie nüjare jäve ámevu. Javeita nüjare coreóvadavu maja. Que baru apevure paperayocare toivacaicöjeiye jaubevu nüjare, maje coreóvaräjiyepo aivu námeja nüjare aru ye paruáde cüvarivure. Iyepo paiyoca paperayocare toivacaicöjeiye

javu apearu p\u00f3evare. Ubenita m\u00fajare j\u00e1dovaiye ja\u00fbevu \u00f1ujacap\u00f3ravure paperayocare, m\u00fajare majinajiyepo aivu \u00f1ujare J\u00famenijicu daroimarare. Aru m\u00fajare toivacaic\u00f3jeiye m\u00e1re ja\u00fbevu \u00f1ujacap\u00f3ravure paperayocare, apearu ne majinajiyepo aivu \u00f1ujare J\u00famenijicu daroimarare.² M\u00fajavacari iyepe p\u00e1yoca paperayocape paiv\u00vbu. Que baru ja\u00fbevu \u00f1ujare paperayocare, \u00f1ameja \u00f1ejare aru ye parue\de c\u00f3varivure coyu\u00f1yocare. Caivu p\u00f3eva m\u00fajare j\u00e1ivu majinajarama j\u00e1ve \u00f1ujare J\u00famenijicu daroimarare aru \u00f1i parue\de c\u00f3varivure, m\u00fajare oat\u00fuvaiye b\u00e1que boje m\u00fajare daiyede, \u00f1uje coyu\u00f1yepo b\u00e1quede m\u00fajare Jes\u00fus \u00f1i y\u00e1vaiye m\u00e9ne. M\u00fajare pare uvn \u00f1uja. Que baru m\u00fajarecabu paperayoca Cristoi toivaino m\u00e1car\u00f3pe paivu \u00f1uje \u00f1mei, \u00f1uje \u00e1rumegebenajiyepo aivu m\u00fajare.³ Cristo \u00f1bi p\u00f3evare ne j\u00e1rajiyepe ayu caiye iye \u00f1i mearo d\u00e1cayede m\u00fajare, \u00f1i oat\u00fuvare daiye b\u00e1quede m\u00fajare, m\u00fajepo aiye boje \u00f1i y\u00e1vaiye m\u00e9ne, \u00f1uje coyu\u00f1yepo b\u00e1quede m\u00fajare. Que baru m\u00fajarecabu paperayoca “Mearatamu na”, \u00f1i ar\u00f1 toivaino m\u00e1car\u00f3pe m\u00fajare aru \u00f1i j\u00f3c\u00f3einope paivu \u00f1ujare, ij\u00e1ravu\u00c1cu ne core\u00e1var\u00e1jiyepe ayu \u00f1i parue\de. Ubenita toivabeteame \u00f1eminicoroque paperayocara\u00e1, aru buraiyoque c\u00f3ravear\u00e1 m\u00e1re. Qu\u00f3nora oat\u00fuvac\u00f3jequemavu \u00f1ai Esp\u00f3ritu Santore m\u00fajare, m\u00fajare \u00f1mene aru m\u00fajare daiyede m\u00e1re.

⁴ J\u00e1ve majidiv\u00vbu \u00f1uja me nuri\u00e9na coyu\u00f1vure Jes\u00fus \u00f1i y\u00e1vaiye m\u00e9ne, J\u00famenijicu daroije b\u00e1que boje \u00f1ujare aru Cristoi beor\u00f1 coyu\u00f1c\u00f3jeiye b\u00e1que boje \u00f1ujare.⁵ \u00f1ujavacari Jes\u00fus \u00f1i y\u00e1vaiye m\u00e9ne nuri\u00e9na coyu\u00f1r\u00f3 ye majibevu \u00f1uje baju maji\u00e9que. Qu\u00f3nora J\u00famenijicu recabe coyu\u00f1r\u00f3 majide dayu \u00f1ujare diede me nuri\u00e9na.⁶ J\u00famenijicu vacari majide darejame \u00f1ujare, \u00e1re memecaivure, \u00f1uje coyu\u00f1r\u00f3jiyepe ayu “Y\u00f3pe d\u00e1jar\u00e1 m\u00fajare, boropatebenajivu ji j\u00e1inore”, \u00f1i y\u00e1bocar\u00f3 coyu\u00f1ino m\u00e1car\u00f3re p\u00f3evare Cristoque. Toivacaino m\u00e1car\u00f3 \u00e1menejaquemavu iye \u00f1i y\u00e1bocar\u00f3 coyu\u00f1ino m\u00e1car\u00f3

Cristoque, p\u00f3eva maje majinajiyepo ayu aipe daiye ja\u00fur\u00f3re majare. Qu\u00f3nora \u00f1i y\u00e1bocar\u00f3 coyu\u00f1ino m\u00e1car\u00f3que Cristoque J\u00famenijicu Esp\u00f3ritu Santo majide dayu be aipe daiye ja\u00fur\u00f3re majare. J\u00famenijicu daic\u00f3jeiye \u00f1i toivac\u00f3jeiye b\u00e1queque Mois\u00e9s b\u00e1cure p\u00f3eva yaivu b\u00e1cavu\u00pe ne \u00f1mei coateimara m\u00e1jebu J\u00famenijicu jar\u00e1var\u00f3, maje daiye majibe boje y\u00f3pe \u00f1i daic\u00f3jeiyepe. Ubenita J\u00famenijicu Esp\u00f3ritu Santo daic\u00f3jeiyeque p\u00f3eva ap\u00f3riv\u00vbu maje \u00f1mei, \u00f1i dare daiye boje majare y\u00f3pe \u00f1i daic\u00f3jeiyepe.

⁷ Javede “Y\u00f3pe d\u00e1jar\u00e1 m\u00fajare, boropatebenajivu ji j\u00e1inore”, J\u00famenijicu ar\u00f1 coyu\u00f1rejaquemavu p\u00f3evare, \u00f1i coyu\u00f1yepo b\u00e1quede \u00f1i daic\u00f3jeiye Mois\u00e9s b\u00e1cure. Iye daic\u00f3jeiye Mois\u00e9s b\u00e1cure. Iye d\u00e1c\u00f3jeiye toivac\u00f3jenejaquemavu c\u00f3ravear\u00e1. Dinum\u00f3 m\u00e1car\u00f3re paredeca J\u00famenijicu meacu baju \u00f1i parue p\u00e9orejaquemavu. Que baru Mois\u00e9s b\u00e1chui jiva m\u00e1re p\u00e9orejaquemavu. Iye p\u00e9oibe b\u00e1jare \u00f1uyedeca, \u00e1nina Israel b\u00e1chui p\u00e1ramena m\u00e1cacu ye j\u00e1ivu b\u00e1qoabedejaquemavu \u00f1i jivare, pare p\u00e9oibeque boje. Que teni J\u00famenijicu j\u00e1dovarejaquemavu meacu bajure \u00f1i parue p\u00e9oibeque, \u00f1i majide daiye b\u00e1quede p\u00f3evare aipe daiye ja\u00fur\u00f3re n\u00e1re \u00f1i daic\u00f3jeiyeque, iye coatede daiye p\u00f3evare \u00e1re jar\u00e1var\u00f3.⁸ Que baru p\u00f3eno baju j\u00e1dovarejaquemavu meacu bajure \u00f1i parue p\u00e9oibeque, \u00f1i majide daiyede p\u00f3evare aipe daiye ja\u00fur\u00f3re majare \u00f1i Esp\u00f3ritu Santoque, \u00f1ai apure dayu majare maje \u00f1mei, maje c\u00f3r\u00e1jiyepe ayu J\u00famenijicu que cainumua.

⁹ J\u00famenijicu, \u00f1i javecar\u00f3 coyu\u00f1ino m\u00e1car\u00f3que Mois\u00e9s b\u00e1chque, p\u00f3evare boropateivure j\u00e1ri, \u00f1ajic\u00f3jenejaquemavu n\u00e1re. Ubenita \u00f1i y\u00e1bocar\u00f3 coyu\u00f1ino m\u00e1car\u00f3que Cristoque, p\u00f3evare boropatebevure j\u00e1ri, meadarejaquemavu majare. No \u00f1i javecar\u00f3 coyu\u00f1ino m\u00e1car\u00f3que Mois\u00e9s b\u00e1chque, j\u00e1dovarejaquemavu meacu bajure \u00f1i parue p\u00e9oibeque. Ubenita yo \u00f1i y\u00e1bocar\u00f3 coyu\u00f1ino m\u00e1car\u00f3que Cristoque,

rheno baju jádovarejaquemavu meacu bajure ñi parué pëoiyequ. ¹⁰ Úi yóboque coyuñuiye jipocai, no ñi javecarõ coyuñino mácarõ paruarejaquemavu.

Úbenita yo ñi yóbocarõ coyuñino mácarõ Cristo que rheno baju paruhotam. Que baru yóboquede ñi coyuñiburu yóboi, no javecarõ ye paruhev. ¹¹ Jümenijicu coyuñiyede no javecarõre Moisés bácuque, "Cüiquíyebu", arí dapiarejaquemavu. Úbenita ñi yóboque coyuñiyede Cristo que, "Cüiméquiyebu", arí dapiarejaquemavu. No ñi coyuñino mácarõ cüiquínoque jádovarejaquemavu meacu bajure ñi parué pëoiyequ. Úbenita yo ñi coyuñino mácarõ cüiméno maquinóque rheno baju jádovarejaquemavu meacu bajure ñi parué pëoiyequ.

¹² Ñuje jáve napini coreiye boje Jümenijicu jádovare nucuyure meacu bajure ñi parué pëoiyequ, ñuje coyuñiyede Jesús ñi yávaiye méne, jidubevuva coyuvaivu diede.

¹³ Moisés bácu, ñai cümañu mácu ñi jivare cuitótecajeque ánila judíova, Israel bácu párarena mácavu, ne jámenajiyepo ayu iye pëoiyede bíjare nuiyede ñi mácure jocarí, coyuarejaquemavu Jümenijicu yávaiyede jávene aревu pöevare obebejuare. Úbenita ñujacapúravu coyuñavu Jümenijicu yávaiyede jávene caivu pöevare Cainumua. ¹⁴ Ánila judíova ye coreóvaivu buojabedajequemavu ne jári boroteiyede Moisés bácu coyuñie báquede Jümenijicu "Yópe dajará tuya, boropatebenajivu ji jainore", ñi javecarõ coyuñino mácarõre.

Aru quédocabu caride máre. Ye coreóvaivu buojabema ina judíova, yópe ne cümaiyepe ne ümene cuitótecajeque. Pü ne chiyeta Jesucristo que cüinávure, coreóvaivu buojarajarama na. Cristo quécura majibi yópe cümaicajede ñi jaruviyepe. ¹⁵ Pü carita ne jári boroteiyede Moisés bácu coyuñie báquede Jümenijicu javecarõ coyuñino mácarõre ye coreóvaivu buojabema ina judíova, yópe ne cümaiyepe ne ümene cuitótecajeque. ¹⁶ Úbenita pöecui

jü aiyede maje jabocu Jesucristore, coreóvayu buojaibi Jümenijicu javecarõ coyuñino mácarõre, yópe icaje cümaicajede ñi jaruviyepe. ¹⁷ Maje jabocu Cristo cüinávure ñai Espíritu Santo. Aru ácu pöecu cüvacu ñai Espíritu Santore, abujuvai jabocu cöjeimü ñamemi. ¹⁸ Caivu maja curivavu yópe cüvaepo maje jiva cümamejivare, maje coreóvaiye boje Jesucristore. Yópe jívaru cümamedu jádovaiyepe ñai jáñu nore, nopedeca maja jádovavu apevare maje jabocu Cristo meacu baju ñi parué pëoiyede maje cüvaede, maje cue boje ñique cüinávure. Maje coreóvare návaiyede ñire cainumua, oatuvare návavu maja, ñipe tenajivu. Järvava coapa rheno baju jádovare návavu ñi parué pëoiyede maje daiyeque. Nópe dare dayube maje jabocu Cristo. Ñrecabe ñai Espíritu Santo.

4 ¹ Jümenijicu ñi cömajé aroje jáiye boje, ñire memecaicöjeimi ñujare, ñuje coyuñajiyepo ayu Jesús ñi yávaiye méne. Que baru cütaubevu diede coyuñie pürajaramu ñuja. ² Ñuje coyuñiyede, ye dabevu meatenajivu ñuje baju apevu rheno yópe ñujare ñamecororiduivu ne aiyepo. Ye cuyoje tede dabevu ñuja. Yavenina máre yéde dabevu ñuja. Jürovabevu pöevare. Aru oatuvabevu Jümenijicu yávaiye méne. Quénora caiye Jümenijicu yávaiye méne coyuvaivu yéde yavebevuva, oatuvabevuva, aru jürovabevuva máre. Nópe darí Jümenijicu jainore jádovavu caivu pöevare ñameja ñujare aru ye paruédé cüvarivure, ne mearo dapiarajiyepo aivu ñujare.

³ Arevu pöeva coreóvaivu buojabema ñuje coyuñiyede. Úbenita nárecabu quénvura ina bíjare nuivu Jümenijicure jocarí toabo cüiméboi. ⁴ Ñuje coyuñiyede Jesús ñi yávaiye méne, náre jápiari eabede daibi ñai abujuvai jabocu Satanás, ñai jaboteyu ijäravucau Jümenijicure coreóvabevure. Pöeva ne jápiari earí jü aiye iye yávaiye méne yopedecabu ne jáñuroe Cristo meacu

baju **iii** parue p oiyede, n aje coyuhiyede diede. Ubenita y ope j ri eabecu **ii** j amepe p oiyede, nopedeca ina p eva diede **j**u abeve core vabema Cristo, n ai c in thru j ipacu J umenijicuque, meacu baju, **ii** parue p oiyede, y ope ne j ri eabepa diede. **5** N aja coyuhev  n aje borore, p eva ne p edar jiyepa aivu n ujare ne jabovava. Qu nora coyuvaiv bu maje jabocu Jesucristore. N jacap ravu qu nora memecavaiv bu m ujare, n aje daiy  boje y ope Jesucristoi ur pe. **6** Mamar m re, J umenijicu cuedaiye b quede caiyede, n eminij ravu b car re, "Mi d jaro" ayu b cu, miad re d arejaquemavu J umenijicu.  Recabe, y ope miad re daiyepa maje  mene, core vare d ayu meacu baju **ii** parue p oiyequ. Maje core vaiyede Cristore, core vaiv bu J umenijicu meacu baju **ii** parue p oiyede, y ope maje j juroepe Cristo meacu **ii** jiva p oiyede J umenijicu parueque.

Jes re j u aip eva ne daino **ii
parueque
(Ro 14.10)**

7 Iye J umenijicu meacu baju **ii** parue p oiyebu p ueno bojecue baju. Ubenita n aja core vaiv bu c variv re iye parue p oiyede paruevure n aje  mei, n aje bojecuebo boje, y ope joborobu paruebeb re aru bojecuebeb re. Que baru J umenijicurecabe parure d ayu n ujare n aje  mei, j d ovach u caivu p ovare  re paruecure caivu p ueno. **8** Apen m a apecu n ujare c rijovaiv reca, Jes s  i y vaiye m ene coyu i ye dajocabev tamu n aja. Apen m a aipe daiye j ur re n ujare, ye majibev reca, apecu ye vain  t ri jaru vaiu b ojabev tamu n ujare. **9** Apen m a apecu n ujare n ajine daiv reca, J umenijicu ye coatebebi n ujare jaru var . Apen m a apecu n ujare  medaiv vacari, n ujare ye b jare d abev tamu na. **10** Caino n uje n inoi, n uje coyu i ye boje Jes s  i y vaiye m ene p eva boar  jaru vaiy r duiv bu

n ujare, y ope apecu ne boar  jaru vaiye b quepe Jes re. Ubenita n aja apur v c reja j d ovaiv bu Jes re, ne boar  jaru vaimu m acure, apucure bedi va cojedeca caride, n ujare c dateyure.

11 Cain m a n aje c ede ij arav re, p eva j ni j ndu vaiv bu n ujare apecu ne boar  jaru var dur jiyepa aivu n ujare, n aje coyu i ye boje Jes s  i y vaiye m ene. Aru n aja apur v c reja j d ovaiv bu Jes re, ne boar  jaru vaimu m acure, apucure bedi va cojedeca caride, n ujare c dateyure. **12** Que baru p eva ne boar  jaru vaiy edeca n ujare, n jacap ravu coyu i ye n avaiv bu Jes s  i y vaiye m ene, m uje cur jiyepa aivu c in m a m uje diede **j**u aiyede.

13 Ye baju  mev  p eva ne boar  jaru vaiy  n ujare. Cain m a **j**u aiv bu J umenijicure. Y ope ar , apecure toivaic jenejaquemavu J umenijicu **ii** y vaiyede: "Y u **j**u aivu J umenijicu y vaiyede j vene. Que baru coyu u die, ar  toivaic jenejaquemavu.

Aru qu deca n aja m are **j**u aiv bu J umenijicai y vaiyede j vene. Que baru diede coyu vaiu n aja. **14** Core vaiv bu n aja **ii** y vaiyede j vene, **ii** nacovaiye b que boje maje jabocu Jes re y ainore jaru var , apure dacuyu  re bedi va cojedeca. Que baru core vaiv bu n aja nacovacuy re n ujare m are y ainore jaru var , n uje apur jiyepa ayu bedi va cojedeca, n uje c e boje Jesucristo que c in v re. Aru n aja m jaque, caivu majare n vacuy me **ii** cur oi, maje cur jiyepa ayu  que c in m a. Que baru jid ubev va coyu vaiu diede.

15 N aja vaiv bu caiye iye n ajiyede m ujare boje, c adatenajivu m ujare. P ueno baju obedivu p eva ne **j**u aiyede Jes s  i y vaiye m ene, n uje coyu i yede, J umenijicu meadaibi n are ne  meina teiyede jaru var , **ii** mearo d acaiye boje p ovare bojecubeda **ii** me boje. Que baru ina p ueno baju obedivu p eva toroj ede j najarama J umenijicure. Aru  cap ravu p ueno baju ne p uedaimu macuy me, ne p ueno baju mearore j ye boje  re.

¹⁶ Que baru uestubevuva Jesús ūi yávaiye méne coyhre nūrajaranu ñuha. Jāravuva coapa vainíburu, parubede nūivuvacari ñuje baju, maje ūme parure nūri, mamaeva oatuvare nūivubu maja. ¹⁷ Nājivureca maje cuede ijāravure, maumena vaiquiyebu maje ñájiyede. Que baru quíjino dápiaivubu diede. Aru maje curājiyede cavarō mearo Jūmenijicuque, coreóvarājaramu jāve quíjino bajura iye maje ñájiyede ijāravure. Ubenita maje ñájiyede boje pñeno urarō mearo baju cavarājaramu maja cainumha, jāravu cūmējāravu baquinóre. Que baru urarō dápiaivubu diede. ¹⁸ Maja dápiaire nūmevu maje ñájiyede, iye maje jári bñojayede. Quénora dápiaire nūivubu iye mearo bajure maje cavarājiyede, cavarō mearo Jūmenijicu curöi, iye maje jári bñojabede cäreja. Iye maje jári bñojaiye cüiquiyebu. Maumena vaiquiyebu. Ubenita iye maje jári bñojabe cüiméquiye. Cainumha cüquiyebu.

5 ¹ Maje baju ijāravucarō yópebu cürami maje ūme curiñamipe. Majidivubu pojequibaju baquinóre maje yaiyede. Ubenita no pojeiyede, maja Jesúre ju aipóeva cüvavu apebaju, maje ūme curiñamipe. Ubenita cürami pñeva ne daiñamipe ãamevu. Quénora Jūmenijicurecabe cuedayu apebaju mamabajure majare. No baju pojebequiyebu. Quénora cüquiyebu cainumha cavarō mearo Jūmenijicu curöi. ²⁻³ Uetuvubu maje cuede yo baju ijāravucarōque. Pare napini coreivubu ãnjāravu, Jūmenijicu jíquijāravu baquinóre apebaju mamabajure majare. Yópe baquiyébu maje ecoiyepo mamadami cürami aru maje doiyepo cuitótecaje mamacajede máre, maje cübequiyepo ayu yópe pñecu cuitótecaje cübecupe. Que baru maje ūme baju cüquiyebu cainumha. ⁴ Maje cuede yo baju ijāravucarōque, pare ñájini, napini coreivubu maje cavarājiyede apebaju mamabajure. Yópe pñecu ubebi cucus cuitótecaje cübecupe, nopedeca maja ubevu curivu maje ūme baju cübevuva.

Quénora uvu maja Jūmenijicu oatuvuquiyepo aivu maje bajure maja yaibévhuva. Que teni maje baju ijāravucarō pojequibajure oatuvajebu Jūmenijicu, maje cüvarājiyepo ayu mamabaju pojebequibaju cavarō mearocaröre. ⁵ Jūmenijicurecabe ñai majare meadayu bácu, maje baju oatuvuquiyepo ayu. Que baru iye maje baju oatuvaiye jávetamu. Úrecabe majide dñayu majare, dacacuyu caino mearo yópe ūi aiye báquepedeca, ūi darioye báque boje ñai Espíritu Santore.

⁶ Que baru ye jidubevuva aru chiomenvuva máre napini coreavaivubu maje cuede cainumha, yo baju ijāravucaröque cübevu cäreja, maje jabocu Cristoi curöi. ⁷ Majidivubu aipe daiye jaüröre majare, maje ju aiye boje ūre, majare majide dñayure. Ubenita ūre jámevu cäreja. ⁸ Jidubevuva aru chiomenvuva máre napini corede nūivubu maja. Pñeno baju yaiyurivubu maja, curājivu maje jabocu Cristoi curöi. ⁹⁻¹⁰ Ubenita caiyede jocarí, yópe maje jabocu Cristoi uröpe daiyurivubu maja. Maje cuede ijāravure aru maje cuede ūi curöre máre quénora ūi uröpe daiyurivubu maja, caivu maja maje nûrajye boje Cristoi coyuquiyede maje daiye báquede méne o ãmene ūi jáinoi. Bojedacuyume caivu majare yópe maje daiye báquepedeca ijāravure. Maje mearo daiye báque boje, mearo dacacuyume majare. Ubenita maje ãmeno daiye báque boje, ñájine dacuyume majare.

Jūmenijicu ūi cärijimene daino majare

(Jn 3.3-7; Hch 16.23; Ro 14.10; Gá 6.15)

¹¹ Maje jabocu Cristoi bojedaquiyepo boje caivu pñevare, ūre puedaiye jañvu majare. Que baru pñevare ju are daiyuriduivubu ñuha Jesú ūi yávaiye méne. Ubenita coyubevu ñuha diede, cüvarājivu ñuje boje méne. Quénora diede coyuivubu, pñeva ne ñájimenajiyepo aivu ne ju abe boje. Jūmenijicucapúravu me coreóvubu

ñujare, ñuje dápiaiyede ñuje ümei. Que baru majibi ñujare jujovabevure aru mearo daivure. Napini coreivu yu mujare máre nopedeca me majidivure aipe árojarivure ñujare.¹² Bedióva cojedeca ubenina arí dápiabejará mujja ji nópe aiye boje mujare coreóvare daiyuchre ñameja ñujare aru ye paruede cvarivure. Quénora mujare torojure daiyuríduivubu ñuje daiye boje, mujje majinajiyepo ayu me ina bueipóeua ámecoroujurorivu ñujare ne couyiyede. Ámecoroiuyuríduivubu ñujare, ne ubi boje ne jáiyede aipe árojarivure ñujare. Ubenita majibema aipe árojarivure ñujare ñuje ümei.¹³ Apevu "Pablojá árumevutamu", ubenina adama. Ubenita árumevu ámevu ñuja. Árumevu árojaro, ye baju ámevu. Daivubu ñuja yópe Júmenijicu trole, mearore jínajivu üre. Ubenita jáve árurivubu ñuja, memecarajivu mujare.¹⁴ Memecaivubu mujare Cristoi ure daiye boje ñujare, üi ue boje caivu pöevare.

Maja coreovaivubu cüinácu ümu, majje jabocu Cristo, yaicáyu báchre caivu pöevare boje. Caivu pöeva yaijorivureca ne ámeina teiye boje, Cristorecabe yaicáyu bácu majare boje. Que baru caivu üre ju aivu yópe yaivu bácvupetu majje cude ñque cüinavupe.¹⁵ Cristo yaicárejaquemavu caivu pöevare boje, majja üre ju aivu, majje dajocarajiyepo ayu majje daiyede, torojure darajivu majje baju quévnura, ubenita quénora majje darajiyepo ayu caiyede, majje torojure darajiyepo aivu üre. Urecabe yaicáyu bácu aru Júmenijicu nacovaimu mácu máre majare boje.¹⁶ Ñuje ju aiye báquemata Cristore, "Que baibi", arí dápiabevu aipe árojachre pöecure ñuje jáiyepo boje üre, yópe ijárvacavu Jesúre ju abevu "Que baibi", ne arí dápiaiyepo. Ñuja nápe paivu "Que baibi", arí dápiavu bácvvacari Cristore javede, caride nápe paivu "Que baibi", arí dápiabevu.¹⁷ Que baru majja Cristore ju aivu curivubu üque cüinavupe. Júmenijicu oatuvaimaratamu

maja. Yópe mamarumure pöeteivu bácvupetu. Majje dápiaiyede, majje darí cõmajiyede, majje ju arájiye jipocai Cristore dajocadavu majja caride. Quénora majje cüvae boje mamaümene, majje dápiaiyede, majje darí cõmajiyede, oatuvadavu majja caride. Majarecabu dajocaivu bácvu javede majje darí cõmajiyepo báquede majje ju arájiye jipocai. Quénora darí cõmajiyavu mamaene caride.

¹⁸ Júmenijicurecabe dare dayu caiye iyede majare boje. Cristoi daiye báque boje, Júmenijicu cärijimene darejaquemavu majare üque, majja üre maucvaviru bácvu, majje yóvarájiyepo ayu üre. Aru ñujare cärijimene dare daicjenejame apevu pöevare máre üque, na üre maucvaviru, ne yóvarájiyepo ayu üre.¹⁹ Yópe ayubu yu. Cristoi daiye báque boje, Júmenijicu cärijimene daiyuríduibi caivu ijárvacavure üque, ina üre maucvaviru, ne yóvarájiyepo ayu üre. Coyurí ñajine dabebi ne vainí tuiye báquede üi daicjeyede jocari. Aru ñujare coyucicójeimi náre üi yávaiye méne üi cärijimene daiyena.²⁰ Cristoi daroimaramu ñuja, coyucarajivu üi yávaiye méne. Ñuje arí couyiyede pöevare "Maucvabejará mujja Júmenijicure. Quénora üre cärijimene dare daicjeyera mujare üque", arí, yopdecabu Júmenijicvacari üi que jéniajuroe náre. Ñuja paruróreca jéniacaivubu mujare Cristore boje. Yópe arí, "Maucvabejará mujja Júmenijicure. Quénora üre cärijimene dare daicjeyera mujare üque", Cristo ñujare jéniaicjójeimi mujare.²¹ Maja cürivu Jesucristo que cüinavupe Júmenijicu cärijimene daimaramu caride. Cristovacari ye ámenore dabedaquemavu Cainumua. Ubenita Júmenijicu járejaquemavu üre yópe üi jáiyepo ámenore dayupe majare boje, meadachyue majare. Que baru Júmenijicu jáñume majare cürivure Jesucristo que cüinavupe, yópe üi jáiyepo boropatebevupe.

6 ¹Aru ñuja memecaivu Júmenijicure mujaque paruróreca

jēniavaivubu mujare, mūje jū are nūrajiyepo aivu Jūmenijicui urarō mearo dacaiyede, ūi meadaquiyepo aivu mujare.² Jūmenijicūvacari, yópe arī, toivaicōjenejaquemavu ūi yávaiyede:

Mūje órejarājiyede yure, ji
cadatequiyepo aivu mujare,
jápiarī cadatecuyum
mujare. Yo jāravu baquinó ji
meadaquijāravure, meadacuyum
mujare, arejaquemavu Jūmenijic.

Jápiajarā mujare. Caridecabu Jūmenijicui
mujare cadatejurorijāravu. Cari
jāravurecabu Jūmenijicui
meadajurorijāravu. Mujare cadateni
meadaiyubi Jūmenijicui cari jāravu
baju.³ Cainumua ūjje memecaiyede
Jūmenijicure, ye āmeina teiyubevu
ūjja aru apevure máre ye āmeina tede
daiyubevu ūjja, ūame ne āmeina yávarí
bhojabenajiyepo aivu ūjare aru jū
abevu āmenajiyepo aivu Jūmenijicui
yávaiye méne, “Diede coyucaipōeva
āmeina teivubu aru āmeina tede
daivubu apevure máre” aivu.⁴ Quénora
caiye ūjje daiyequé jādovaiyurivubu
daivu me, yópe memecaipōevare jauepe
Jūmenijicure.

Que baru napiyurivubu cainumua
ūjje ūjjiyede, ūjare jauede, aru
ūjje cārijiyede máre.⁵ Pōeva ūjare
jara popeivu bácvuvacari, ūjare
jēni jacoivu bácvuvacari āmeina
teivure jēni jacoīnami jívní, aru ūjare
maucuvárí, cārijovari boaiyurivu
bácvuvacari máre, caiye ūjje daiyequé
jādovaiyurivubu daivu me, yópe
memecaipōevare jauepe Jūmenijicure.
Ūjja urarō memeivu bácvuvacari
pu ueutuiyeta, aru ūjja cāmevu
bácvuvacari ūjje memeiye boje, aru
ūjja aiyede āmevu bácvuvacari
máre ūjje memeiye boje, cainumua
jādovaiyurivubu daivu me, yópe
memecaipōevare jauepe Jūmenijicure.
⁶ Que baru āmeina tebevuba dare
nuiyurivubu me Jūmenijicui jainore.
Jūmenijicui yávaiyede jāvene majide
nuiyurivubu. Aru napine ūjyurivubu
pōeva ne daiyede. Cadatede ūjyurivubu

pōevare. Cūre nūvaiyurivubu ūai
Espíritu Santore aru ure nūyurivubu
pōevare cainumua.⁷ Jūmenijicui
yávaiyede jāvene coyure nūyurivubu.
Aru Jūmenijicui paruhéque ūjje cūvaede
memecare nūyurivubu. Cainumua
mearore daiyurivubu, meatenajivu
maucuvaburí āmenore, yópe churarava
ne meateiyepo, ne maucuvārājiyepo aivu
ne mauvare.

Que teni majidivubu ūjja aipe
daiye jaūrōre, vainí turí jaruvārājivu
āmenore aru vainí tūbenajivu ūjja máre.⁸ Apenumua apevū pōeva pueadama
ūjare. Aru apenumua pueadabenama
ūjare. Apenumua apevū pōeva āmeina
yávadama ūjare. Aru apenumua
me yávadama ūjare. Apenumua
“Borocurivubu”, ubenina arī dāpiadama
ūjare, ūjja borocubevuva yávaiyede
jāvene coyuvaivureca. Ubenita ye baju
āmevu ūjare.⁹ Ūjja obedivu ne me
coreóvaimarareca, apenumua “Caivu
ne coreóvabemaratamu”, ubenina arī
dāpiadama ūjare. Apevū “Náre ne
boaicōjeimara márajima”, ubenina arī
dāpiavureca ūjare, ūjja apurivubu.
Ūjare urarō ūjaine daivuvacari,
ūjare boarī jaruvabema.¹⁰ Apenumua
chīovuvacari ūjare āmeno vaiye
boje, torojurivubu ūjje ūmei cainumua.
Ijāravuque cūve cūvabevuvacari,
apevure cūve cūvarivupe tede daivubu
ne ūmei urarō Jūmenijicui mearo
dacaiyede ūjje cūvare daiyede náre
Jūmenijicui yávaiye méne. Aru ūjja
ijāravuquede cūvabevuvacari, caiye
iye méne Jūmenijicui cūvare daiyede ū
jinare cūvarivubu ūjja.

¹¹ Mujare, jívní, Corintocavu, jidubevuba
coyuvubu mujare nurié, ūjje dāpiayede
ye yavebevuba. Jādovaivubu pare ūjje
uede mujare. ¹² Joai āmevu ūjje ūme
mujare jocari. Ūjjacapūravu yóvaiyubevu
āmevu mujare. Quénora joai ūme cūv
ūjare jocari. Mujjacapūravurecabu
yóvaiyubevu ūjare. ¹³ Que baru yu
jēniaivu mujare parurōreca, yópe népacui
jēniaiyepe ūi mārare. Yópe jí pare uepe
mujare, quēdeca ujarā yure.

Pablo ūi majicaino Jesúre ju
aipōevare, ne yóvabenajiyepo ayu
Jesúre ju abevuque
(1 Co 3.16, 6.19)

¹⁴ Ubenita ji uedeca muje yóvarajiyepo ayu yure, yóvabejará muja ina Jesúre ju abevuque, uparivu teiyede náque aru īnajivu tāuturare aru purubhoiyede náque máre. Poeva mearore daivu ye buojabenama yóvaivu ina āmenore daivuque. Aru poeva miadároi cuivupe, ne mearore dare nuyiye boje, ye buojabenama yóvaivu náque, ina ñeminoi cuivupe, ne āmenore dare nuyiye boje. ¹⁵ Cristo ye buojabebi yóvayu ñai abujuvai jabocuque. Aru Jesúre ju aipōescu ye buojabebi yóvayu Jesúre ju abecaque, ne dápiař cōmajibe boje cūináturu. Nácapúravu pepēimarare mearore jívaivubu. Ubenita majacapúravu Jumenijicu mearore jívaivubu. ¹⁶ Aru pepēimara ye buojabenama yóvaivu ñai Jumenijicu apuchu ūi mearore jíñami jívnu. Maja Jesúre ju aipōevavacari ñai Jumenijicu apuchu mearore jíñamipebu. Yópe arī, toivaicōjenejaquemavu Jumenijicu ūi yávaiyede:

Ji poevaque cucuyumu yu. Yópe ji cuiyepo ne jeneboi yóvacuyumu yu náque. Ne mearore jímu macuyámu yu. Aru nácapúravu ji poeva marajárama, arejaquemavu Jumenijicu.

¹⁷ Que baru Jumenijicu yópe máre arī toivaicōjenejaquemavu ūi yávaiyede, ūi poeva ne majinajiyepo ayu aipe daiye jaúrōre pepēimarare mearore jívure:

Náre dajocarī, etajará muja náre jocarī. Que teni náque yóvabení, coatejará muja náre jarúvarī. Ye tuobejará muja caiye ne cuvaede, ne āmeina daiyeque cuvaede. Que daru, muja me copu etacuyumu yu. ¹⁸ Yu bacuyámu mujeracu. Aru muja jímara marajáramu, arejaquemavu maje jabocu Jumenijicu, ñai paracu caivu pueno.

7 ¹ Juave Jumenijicu dacacuyumu majare caiye iye mearo dacaiyede yópe ūi aiye báquepedeca. Que baru muja, jívu, jí umara, yópe poevai jarúvaiyepo docchchede ne joaiyede, nopedeca jarúvaiyepo jauvu majare maje āmeina teiyede. Iye maje bajure āmedaiyede aru maje ūmene máre āmedaiyede coatenajarevu diede jarúvarī. Jumenijicu memecaiye matuiyeda jauvu majare, maje puedaiye boje ūre.

Corintocavu Jesúre ju aipōeva ne jarúvaino ne āmeina teiyede
(2 Co 2.13)

² Ujará ñujare. Jápiarī adabejarī ina āmeina yávaivure ñujare. Ñamene āmeina dabetecarī ñuja. Ñamene āmeina tede dabetecarī ñuja. Aru ñamene jújovabeteclarī ñuja. ³ Caiye iye ji toivaicōjeiyede apecure mujure toivaicōjemevu āmecorocuyu mujure. Yópe ji toivaicōjeiyede báquepedeca apecure mujure jipojicai, pare hrivubu mujure. Ñuje hrarō ue boje mujure, yóvaiyurivubu mujure maje chede ijárvu. Aru apevu ne mujure boarī jarúvaiyuru, mujaque yaiyurivubu ñuja. ⁴ Jidubecuva coyuivu mujure nurié ji dápiaiyede ye yavebecuva. Muja torojure dādavu yure. Que baru apevu poevare couyumubu muje borore. Caiye maje ñájijedeca, muja cadatedavu ñujare, muje parure daiye boje ñuje ūmei, aru muje torojure daiye boje máre ñuje ūmei.

⁵ Ñuje eaiyede yui Macedonia āmicurijoborī, pu caride máre ye jabúvabevu ñuja cárrijivu. Cainumua ñájivaivubu ñuja, apevu ne maucuvaе boje ñuje aru ñuje cárrijye boje poeva ne dákuroede aru muja máre, muje dákuroede. “Dajocarājichumá ne ju aiyede Jesú ūi yávaiye méne”, arī dápiař mujure, cárrijivubu ñuja.

⁶ Ubenita Jumenijicurecabe, ñai cadateyu ina cōmaje ārojarivure, cadateyu bácu ñujare. Parure dámē ñujare ñuje ūmei, Titoi edaiyede yore. ⁷ Parure daiibi ñujare ñuje ūmei, ūi

edaiye báque boje, cucsuyu ñujaque. Ubenita pñeno baju parure daibi ñujare ñuje ümei, üi couyiyede mujje parure daiyede üre üi ümei. Pare ñujare jáiuyrivubuya. Chioivubuya mujje ámeina teiyede. Cárivubuya ji ñájiyede mujare boje. Que baru pñeno baju torojuvu yu ji ümei.

⁸Mamarumure ji jaroiyede mujare no paperayoca ji toivaicõeino mácarõre apecure, jaracuyu mujare mujje ámeina teiyede boje, pare cárijiñ matecácus yu. “¿Chiore daquijichuri yu náre?” arí dapiayu batecásu. Aru mujje jári boroteiyede no paperayoca bácarõre, chioquemavu mujja. Yu mujare chiore dayu bácuvacari, “Nore apecure toivaicõeije jaubeteavu yure”, arí dapiabevu yu. Chioivu batequémavu mujja obebejárvuare. ⁹Caride torojuvu yu, ji toivaicõeije báque boje apecure no paperayoca bácarõre. Ji chiore daiye báquede mujare torojuvbevu yu. Ubenita me torojuvu yu, mujje chiori oatuvaiye boje mujje daiyede. Mujja jáquemavu mujje ámeina teiyede yópe Júmenijicu jáiyepo diede, mujje oatuvaiye báque boje mujje daiyede. Que baru mujare ámedabeteccas yu, ji toivaicõeije báque boje apecure, majicacuyu mujare. Quénora mujare cadatecacu yu.

¹⁰Nai jáñu üi ámeina teiyede yópe Júmenijicu jáiyepo diede chiori oatuvayube üi daiyede. Que baru Júmenijicu meadayube üre, üi ámeina teiyede jaravarí. Aru chiomecube cainumua. Ubenita nai jáñu üi ámeina teiyede yópe pöeva Júmenijicure coreóvabevu ne jáiyepo diede chioñume, üi cuyoje teiyede yópe pöeva ne jáiyede, ubenita oatuvaiyubebe üi daiyede. Que baru naine Júmenijicu coavayube üre jaravarí cainumua. ¹¹Dápiajará mujja caiye iye mearo vaiyede mujare, mujje chiori jáiyepo báque boje mujje ámeina teiyede yópe Júmenijicu jáiyepo diede. Maumena corebevhuva iye ámeina teiyede dajocaquevavu. Coyucaquemavu ji borore, cadatenajivu yure ji maucu üi ámecoroiyede yure.

Jaraquemavu mujje bajumia mujje ámeina teiyede báque boje. “¿Nópe ámeina tenajichuri maja cojedeca?” arí dapiarij jidutequemavu mujje ñájijuroede die boje. Jáiuyriduquemavu yure cojedeca. Cárivu yure boje ji ñájiyede mujare boje, yure ju aiyutequemavu. Aru naiji maucure ñájine daquemavu. Caiye iye mujje daiye báqueque jádovaquevavu mujje baju boropatebevüre caride.

¹²Jádovaiyubetecacu nai ámedayu boropateyure, üi ámeina teiyede boje aru yu, üi ámedaimu mácu, boropatebecure quédato, no paperayoca ji toivaicõeino mácarõre apecure mujare. Quénora jádovaiyutecacu mujare Júmenijicu jáinore mujje chioiyede, náje ñájiye boje, mujje pare urí cadateiyue boje ñujare. ¹³Que baru ñujare me cadatedavu mujja, parure darí ñuje ümei, mujje me jápiari ju aiyepo boje yure.

Torojuvu ñuja, mujje nópe cadateiyepo boje ñujare. Ubenita pñeno baju torojuvu ñuja, ñuje jáiyede majecu Tito üi torojue boje, caivu mujja mujje cadateiyepo báque boje üre, üi parure daquiyepo ayu üi ümei, üi che báquede mujje yebai. ¹⁴Tito etaquiye jipocai, jácunusuyu mujje yebai, mujje torojure daiye boje yure, “Ñujare me jápiari ju arájarama majevu Corintocavu”, arí coyucazu üre mujje borore. Aru mujje me jápiari ju aiyepo boje, cuyebevu yu, ji nópe coyuçiyepo mujare jávepe, quédato ji coyuçiyepo báque mujje borore Titore máre jávetamu. ¹⁵Caride pñeno baju ubi mujare, üi árhene mujje me jápiari ju aiyepo üre, aru mujje me jacopuçiyepo báquede üre máre, üre puerarí yópe mujje puerajuroepe jabocu jidojacure. ¹⁶Pare torojuvu yu. Jidubecava aru chiomecuva máre majivu yu mujjacapúravu daivure caiyede yópe mujare jauede, ye jaubeda.

Jesúre ju aipöeva ne jíno jecubevavu
cave cùvabevure
(Ro 12.17, 15.26)

8 ¹Mujja, jívu, caride mujare coreóvare daiyurivubu ñuja

ina Macedonia āmicurijoborōcavu Jesúre jū aipōeva ne mearo dāiyede Jūmenijicu mearo dācayi boje nāré bojecubeda ūi me boje. ²Návacari pare ūjáivavu. Ubenita ūjáivvacari, jādovadama Jesúre jū aivvare jāve. ūjáivvacari, cainamua me torojuma ne ūmei. Aru návacari ūre cūve cūvabevutamu. Ubenita cūve cūvabevvacari, jecubevvava jíavavu ina Judea āmicurijoborōcavu Jesúre jū aipōeva cūve cūvabevvare yópe cūve cūvarivu ne ūjároope. ³Jāve couyinu yu mūjare. Caino ne oainope jíma na. Aru pueno baju yópe ne ūjye bhojabejroope jíma na. Jibeteima ne cūvaequede nāré jaubede quénora. Ubenita nāré jaubede máre jíma na. Aru pōescu cūbeteame jícojeñu mácu nāré. Quénora návacari “Jínajarevu, cadatenajivu ina cūve cūvabevvare”, aquemavu.

⁴Parurōreca ūjare jēniaina bateima, ūjye ūni nūvarajiyepo aivu ne tāuturare ina Judeacavu Jūmenijicu pōeva cūve cūvabevvare. ⁵Ūjye coreiye báque pueno baju, jíma na. Mamarumare “Yópe mi ūrōpe dārājaramu ūjya”, aquemavu majebocu Cristore. Aru no yóboi, “Yópe mūje ūrōpe dārājaramu ūjya”, aimā ūjare, Jūmenijicu nōpe aicōjeiye báque boje nāré. ⁶Ūjye jāiye boje ina Macedoniacavu Jesúre jū aipōeva ne pare cadateiyede ina cūve cūvabevvare, Titore jēniacarā ūjya paredeca, ūi copainhuiyepo aivu mūje yebai. Javede Tito cójijovarī báquemavu mūje jíyede. Que baru jēniacarā ūi cadatequiyepo aivu mūjare, mūje cójijovarī bhojarājiyepo aivu tāuturare, mūje jínajiyede ina cūve cūvabevvare.

⁷Mujja jū aivvbu Jesúre apevhu pueno. Mujja couyinhu Jesús ūi yávaiye méne apevhu pueno. Mujja coreóvaivhu iye yávaiyede jāvene apevhu pueno. Maumena corebevhu mūja memecaiyurivhu apevvre apevhu pueno. Mujja ūrivhu pōevare yópe ūjye ūperapevhu pueno máre. Que baru quēdeca pueno baju jíjarā mūje cūvaequede máre, cadatenajivu cūve cūvabevvare.

⁸Ji couyiyede mūjare diede, jícojemevu mūjare. Quénora coreóvare ūayvbu mūjare apevhu Jesúre jū aipōeva ne ūrarō jíyena, ne pare ūe cadateiyede boje cūve cūvabevvare, mūje jādovarajiyepo ayu mūja máre jāve ūrī cadateiyurivvare nāré mūje jíyequje jecubevvava. ⁹Mujja me coreóvaivhu iyede. Majé jabocu Jesucristo, ūi pare ūe boje majare, pueno baju mearo dācarejaquemavu majare bojecubeda. ūai cūve cūvacuvacari caivu pueno, ūi cūvae boje caiye majepas u Jūmenijicu paruēde, pōescu teni cūve cūvabevvare caivu pueno tedejaquemavu ū. Aru ūi nōpe teiye báque boje, cūve cūvarivupebu majā, majē cūvae boje caiye iye Jūmenijicu méne. Que baru ūi nōpe cadateiyede báque boje majare, apevvre cadateiyede jauvu majare máre.

¹⁰Yu jícojeiyubecuvacari, majicaiyuvu mūjare. Ji dápiaru, meavu mūjare mūje bhojaru iye tāutura cójijovaiye mūje bhiye báquede apevhu barede. Mūjarecabu jíni bhiyu bácvavu caivu apevhu jínu ne jínajiyepo jipocai. Aru pueno baju mūjarecabu “Jínajarevu” aivu bácvavu máre caivu apevhu “Jínajarevu”, ne arājiye jipocai. ¹¹Que baru maumena corebevhu bhojajarā iye mūje bhiye báquede. Mujja pare bhiyurivu bácvavu iye tāutura cójijovaiyede, cójijovarī bhojajarā máre maumena corebevhu. Jíjarā yópe mūje oainope, mūje cūvaecarōque. ¹²Majé jāve jíyvru, cadatenajivu apevvre, Jūmenijicu torojucu me jānūme majé jíyede. Jūmenijicu ūbi majé jíyede yópe majé oainope, majé cūvaecarōque. Jēniamecubē majare majé jíyede majé cūvabede. ¹³Yu ūbevu mūje jínajiyepo ayu apevvre jaubede, ūi mūje cūvabeta mūjare jaubede.

¹⁴Quénora ūnu yu caivu ne cūvarājiyepo ayu cūinátturhra. Que baru caride mūjcapūravu, cūvarivu caiye mūjare jaubede aru mūjare jaubé pueno máre, jíjarā, cadatenajivu ina cūvabevvare. Aru apenumare nácapūravu, cūvarājiyepo caiye nāré jaubede aru nāré jaué

pueno máre, jínajarama, cadatenajivu
muja cüvabenajivure. Que teni caivu
cünátruru cüvarajivubu. ¹⁵ Quédeca yópe
arí, toivaicójenejaquemavu Jümenijicu
üi yávaiyede: "Nai ʉrarō iñu mácu
pı̄rhiyede cüvabedeaquemavu. Aru ñai
quíjino iñu máchre jaübadejaquemavu",
arí toivaicójenejaquemavu.

Nópe ayu, Jümenijicu jíyure üi
pöevare náre jauséde cainumua
aiyurejaquemavu.

**Tito aru pı̄carā üi yóvaimara
ne nürajino Corintoi**

¹⁶ Jümenijicu Titore cadateiyure
daibi mujare yópe üi cadateiyure
daiyepo yure. Que baru torojuede jívu
Jümenijicure. ¹⁷ Tito pare cadateiyubi
mujare. Apecu copaicójemeçuva üre
muje yebai, ʉvacari "Corintoi copaiyuvu
yu", áme. Que baru ji jéniaiye báquede
üre paredeca, üi copainuquiyepo ayu
muje yebai, maumena corebecuva ju
áme yure.

¹⁸ Que baru jácunusuyume mujare
bediova. Aru üque jarocuyumu yu
apescu majecure, majape ju ayure
Jesúre. Caivu Jesúre ju aipöeva me
puedadama üre, üi coyuviye boje
Jesús üi yávaiye méne, üi meadaiyede
pöevare. ¹⁹ Obedivu ne puedaimuvacari
üi coyuviye boje Jesús üi yávaiye
méne, pueno baju ne puedaimuume
Macedonia ämicurijoboröcavu Jesúre
ju aipöeva cójijivaivu, ne beoiye báque
boje üre, üi yóvaquiyepo aivu ñujare,
ñuje nuvarajiyede iye tăuturare Judea
ämicurijoboröi. Cadatecuyume ñujare,
ñuje jári corenajiyepo ayu me iye muje
jíyede. Me jári coreiyurivubu ñuja diede,
pöeva ne mearore jínajiyepo ayu mage
jabocu Jesucristo ne puedaimure aru
jádovarajivu maja Jesúre ju aipöeva
maumena corebevuba cadateiyurivure
majevu cüve cüvabevure. ²⁰ Üre
yóvaicójeyevu ñujare, ñame ne ämeina
yávarajiyepo aivu ñujare, ñuje ñuvaiye
boje iye ure tăuturare, muje jíyede.
Namene ye ämeno jáicójeyevu
ñujare yópe ne jíyepo ämeina teivure.

"Ñuje tăuturare ñavaivubebu", ubenina
arí coyubejarari pöeva. ²¹ Que teni
urivubu ñuja pöeva ne járajiyepo aivu
mearo ñuje daiyede cainumua, yópe
Jümenijicu jáiyepedeca mearo ñuje
daiyede. Jümenijicu coreóvayube ñuja
jínajivure caiye iye tăuturare ina cüve
cüvabevure. Übenita ʉrivubu ñuja pöeva
máre coreóvavure diede.

²² Aru náque jarocuyumu yu apescu
majecure, majape ju ayure Jesúre.
Ñuja buojaivubu majidivu üre pare
cadateiyucure apevure, ñuje jáiyepo boje
aipe darí cõmajiyure. Üi jápiaiye boje
muje borore, jáve napini coreyube muja
jínajivure jecübevuba, cadatenajivure
me ina cüve cüvabevure. Que baru
pueno baju jácunusuyume mujare.
²³ Pöecu üi jéniali járu ñamejare
aru ye paruédé cüvarivure, yópe arí,
coyujará muja: "Titobe Pablore yóvaya,
Jesúre memecayu aru majare Jesúre
ju aipöevare cadateyuu", arí coyujará
Tito üi borore. Aru apevuu ina pı̄cará
ümuva ne borore, yópe arí, coyujará:
"Macedoniacavu Jesúre ju aipöeva
cójijivaivu ne jaroimaramu, nuvarajivu
ne jíye báquede Judeacavu Jesúre ju
aipöeva cüve cüvabevure, pöeva ne
mearore jínajiyepo aivu mage jabocu
Jesucristore ne puedaimure", arí
coyujará muja. ²⁴ Náre me copu etarí,
puedarí, cadateni, jádovajara náre aru
náre daroivu bácvure máre jävene
ji coyuviye báquede náre muje borore.
Ñujare torojure daivubu muja.

**Jesúre ju aipöeva ne jíno,
cadatenajivu apevure**

9 ¹⁻²Apecure mujare toivaicójene
nuye jaübeyu yure, iye muje
jínajiyepo ayu jecübevuba, muje
cójijovaive boje tăuturare apevuy
bácarore pı̄ caride máre. Yü majivu
muja cadateiyurivure. Que baru
muja Acaya ämicurijoboröcavu
Jesúre ju aipöeva muje borore, yópe
arí, coyuvaivu yu ina Macedonia
ämicurijoboröcavu Jesúre ju aipöevare:
"Majevu Acayacavu cójijovaivubuya

iye ne jínajiyede ina cüve cüvabevure apeñu bácarõre pü caride máre”, arí coyuvaivu yu. Aru maje maumena corebevuna jíyue boje, obedivu ina Macedoniacavu máre maumena corebevuna jíyurivu. ³⁻⁴Ina yóbecurá majevu Jesúre ju aipóevare jarocuyu mu yu maje yebai, ne cadatenajiyepo ayu maje, maje cójjovarí bhojarájiyepo ayu maje tátuturare. Que teni maje jádovarajaramu jávene iye ji coyuviye báquede maje borore apevü majevü, Macedoniacavu, ne eaiyede yáque. “Majevü Acayacavu cójjovaivubuya ne jínajiyede javede”, arí coyuviye nñivu yu. Nüje earájiyede maje yebai, maje cójjovabedu cäreja maje jínajiyede, pare cuyejebu yu, ji coyuviye báque boje ubenina maje borore. Aru maje máre cuyejebu pare. ⁵Que baru jéniaivu ina yóbecurá majevure, ne nñrajiyepo ayu maje yebai ji nñquiyi jipocai. Cadatenajarama maje, maje cójjovarí bhojarájiyepo ayu maje jínajiyede, yópe “Jínajaramu”, maje aiye báquepedeca jipocamia. Que teni jádovarajaramu maje ji jícojememarare, quénora jíyurivure jecübevuna.

⁶Árujara maje iyede. Maje majíovarõ mearore daru apevure, Jñmenijiccapúravu mearo dacacuyume maje majíovarõ baju. Übenita maje urarõ mearore daru apevure, Jñmenijiccapúravu mearo dacacuyume maje urarõ baju. Jévari coyuviyeque oteipóescü üi daiyede coyuviyivu yu. Oteipóescü obebeyabea oteiyabeare oteyu baru, ícuyume majíovarõra jéjárravu baquinói. Übenita obediyabea oteiyabeare oteyu baru, ícuyume urarõra jéjárravu baquinói. ⁷Caivu maje coapa jíjarã maje cüvaecarõre yópe “Quéno baju jíchyumtu yu”, maje arí dápiaiyepedeca maje coapa maje úmei. Chíori jecurivu jíyubevure yéde jíbejarã maje. Apecü hícojeimarape máre yéde jíbejarã. Quénora torojurí jecübevuna jíjarã maje, Jñmenijicui ue boje nñai torojurí jecübevuna jíyure. ⁸Jñmenijicu jíyü majibi üi mearo

dacaiyequede, ijárvuquede, maje urarõ baju, ye jaübequiyepo ayu maje. Aru caiye maje jaüéde jníburu yóboi, urarõ püphuiyebu maje. Que baru cüvarájaramu maje mearo dacaiyequede, ijárvuquede, caðatenajivu apevure. ⁹Yópe arí, toivaicójenejaquemavu Jñmenijicu üi yávaiyede nñai pöecu meacu üi borore:

Üi cüvaecarõre jívayübe
jecübevuna ina cüve cüvabevure.
Aru üi mearo dacaiye
ärurajarama cainumua, arí
toivaicójenejaquemavu.

¹⁰Bedióva cojedeca jévari coyuviyeque coyuviyivu yu. Yópe oteiyepo piarí bhojarí aru bñcurí bhojarí, oteipóescü íyepo üi áquiyeva aru üi otequiyeva máre, nopedeca maje mearore daivu baru maje cüvaeque, cüvarájaramu maje jauéde aru maje jínajiyede máre pñeno baju, mearore ñarajivu aru cadatenajivu apevü pöevare. Jñmenijicurecabe jíyü oteiyabeare nñai oteipóescüre aru ñiyede pöeva ne árajiyeva. Ürecabe mearore ñare ñayu maje máre. ¹¹Que baru üi mearo dacaiyequede, ijárvuquede, urarõ cüvarájaramu maje cainumua, jínajivu apevure jecübevuna. Aru obedivu pöeva, ina majevü Judeacavu Jesúre ju aipóeva cüve cüvabevü, torojuede jínajarama Jñmenijicure, iye jíye boje maje jarorájiyede náre nñjaque. ¹²Maje jíyede apevure, mearore daivu, maje cüvare daiye boje náre jauéde. Übenita pñeno baju mearore daivu, obedivu pöevare maje jíde daiye boje urarõ torojuede Jñmenijicure. ¹³Maje memecaiyede náre iye jíyede maje jarorájiyepo, jádovarajivu maje ju aivure jáve dajocabevuna Cristoi yávaiye méne, aru maje jívure jecübevuna, cadatenajivure náre aru apevure máre. Que baru mearore jínajarama ne puedaimure Jñmenijicure. ¹⁴Maje pare urivu jéniarajarama Jñmenijicque maje boje, üi pare mearo dacaiye boje maje bojecübeda üi me boje. ¹⁵Torojuede jínajarevu Jñmenijicure, üi jíye báque boje majare pñeno baju

méne. Pöeva ne yávaicamuaque ye bhojabenama coyuivu diede.

Pablo üi majacaino Jesú斯 üi yávaiye
méne beorí coyuicójeimara ne
daiyena
(1 Co 1.31)

10 ¹Caride yávacari, Jesú斯
üi yávaiye méne beorí
coyuicójeimaracacu, coyuivu mujare,
ãmecoroiyure yure. Yópe Cristoi
coyuiepe pöevare, náre cadateni aru
puedarí meacu pöecupe, nopedeca
coyuivu mujare. Que baru mujare
puedarí meacu pöecupe aru mujare
cadateiyurí, paredeca jéniaivu
mujare, mujé dajocarajiyepo ayu mujé
ãmecoroyede yure. "Pablo jiducu jararí
bhojabebi üi cuede majaque. Übenita
üi cuede joai majare jocarí, jidubecuva
jararí bhojaibi üi toivaicójeiyede
apecure paperayocare majare", übenina
aríduivabuya mujá. ²Yurecabu jararí
bhojayu mujare ji cuede mujaque
máre. Que baru jéniaivu mujare. Jarare
dabejara yure ji eaquiyede mujé yebai.
Mujacavu yópe arí, "Pablojá dápiarí
cõmajivu yópe ijárvacavu Jesúre
ju abeu, Espíritu Santore cùvabevu,
ne dápiarí cõmajiyepo. Que baru nápe
darí cõmajivu Pablojá", übenina
aríduivabuya. Ina nópe aríduivure
jaracuyu yu jåve.

³Jåve ñujatamu ijárvni cùrivu.
Übenita ijárvni cùrivuvacari,
maucvabevu ñuje mauvare yópe
ijárvacavu Jesúre ju abevu, ne
maucvaaepe. ⁴Yópe churarava
ne maucvaaepe ne mauvare
boaicaroveaque, nopedeca ñuja
maucvarivu yópe arí dápiarí
coyuieque. Übenita arí dápiarí coyuirí
majibevu ñuja pöeva ne arí dápiarí
coyuieque. Quénora Jümenijicu
ñujare majide daibi üi parueque, ñuje
coyurajiyepo ayu ina åre maucvarivu
üi yávaiyede jävene, ne majinajiyepo
ayu übenina ne arí dápiaiyede. Ñuja,
Jümenijicu parure daimara üi majiéque,
jådovaivu borocuede ñuje mauva ne

ãmecoroyede ñujare. ⁵Cainumua ina
mujacavu "¿Meara márica apevu pueno?"
aríduivu, "Jåve ãmevu", übenina ne
aríduiyede Jümenijicu yávaiye ména,
pöeva ne coreóvabenajiyepo aivu
Jümenijicu majiéde, ñuja coyuivabu
Jümenijicu parueque, jádovarajivu
übenina ne arí dápiaiyede. Que teni
yópe churarava ne vainí turí jeni
jacoiyepo ne mauvare, ju are darajiyepo
aivu náre ne baju jabocure, üi
cõjequiyepo aivu náre, nopedeca maje
jabocu Cristore dápiaicõjene daivu
ñuja ñuje mauvare, ne ju arajiyepo
aivu åre ñuje coyuivaiyede Jümenijicu
parueque. ⁶Mujé jádovarajiyede me
ju aiyurivure Jümenijicure jaubevuva,
nájine darajaramu ñuja mujacavu
caivure mujé ju abedu.

⁷Muja jáivu aipe ärojarivure
ñuje bajure. Übenita majibevu aipe
ärojarivure ñujare ñuje ümei. Cünacu
mujacacu "Jåve yábu Cristo jicu" ayu,
coreóvajacurí ñujare máre Cristo jinare.
⁸Ji coyuiviede ñuja Jesú斯 üi yávaiye
méne beorí coyuicójeimarava ñuje
paruec cuvaede, yópe "¿Meara márica?"
aivupe coyuivacari, yópe yure coyuie
jaubepo, ye cuvebecu yu. Maje jabocu
Cristo ñujare coyuicõjememí mujare üi
yávaiye méne, ñuje dajocare darajiyepo
ayu mujare mujé ju aiyede åre. Quénora
ñujare coyuicójeimi mujare diede, ñuje
parure darajiyepo ayu mujare mujé ju
aiyede åre. Que baru cuvebecu yu
ji coyuiviede. ⁹Mujare cuavaiyubevu
yu yo paperayocare ji toivaicójeiyede
apecure mujare parurõreca. ¹⁰Cünacu
mujé jéneboi cucus, "Pablo parueque
majicayube majare yópe majicupe
üi paperayocare, üi toivaicójeiyede
apecure. Übenita üi cuede majaque
parubecu majicarí bhojabecube majare.
Quénora coyuivube yópe majibecupe",
übenina aríduibya. ¹¹Übenita ñai
que aríduy u coreóvajacurí iyede.
Yúcapúravu cünatürureca coyuivu
mujare ji cuquiyede mujaque, yópe ji
toivaicójeiyepo apecure paperayocaque
ji cuede joai mujare jocarí.

¹² Jäve ñüja cūináturupe teiyubevu ina maje jeneboi curivu “¿Meara márica maja apevu pueno?” arí dápiaivupe. Aru nápe paivu máre jëvari coyuyubevu ñüja. Nácapúravu majibevutamu. Corevaicójeivubuya ne daiyede yópe ne hrópe. Aru jëvari coyuyubu ne baju. ¹³ Ubenita ñüjacapúravu “¿Meara márica?” aivu baru, coyujebu ñüje daiyede Jümenijicu paruqué no joboróre quénó, árore ñüjare memecaicójeame úre. Ñüjare úre memecaicójeino mácaroře jocarí, ye arí coyubejebu, yópe apevu ne coyuñyepo. Aru no joboróř jíñhi curivubu maje, ñüjare memecaicójeinoi úre. ¹⁴ Jümenijicu ñüjare coyucójeame maje Cristo yávaiye méne mamarumure caivu ne jipocai. Que baru dabetecarã ñüja yópe üi memecaicójemenope ñüje copaiyede maje yebai. ¹⁵ Ñüja “¿Me daivu báríca maja?” arí coyubevu apevu ne daiyena, yópe ñüje dájuroepe o ne Jümenijicu memecaicójeijoboró ñüje memecaicójeijorópe úre, yópe apevu ne daiyepo. Quénora ñüja napini coreivubu maje pueno baju ju arájivure Jesúre, memecarajivu Jümenijicu pueno baju maje yebai, yópe úre memecaicójeino mácaroře ñüjare. ¹⁶ Nópe ñaríburu yóboi, ñüja napini coreivubu, coyurí bhojarajivu Jesú ūi yávaiye méne üi meadaiyena pöevare apenoa imaroai Corinto apepúravu, ároa pöeva ne jápiabenoai cäreja diede. No joborótamú máre Jümenijicu memecaicójeijoboró mácaroř ñüjare. Que teni, “¿Me daivu báríca maja?” arí coyubenu apecu üi daiyena yópe ñüje dájuroepe, yópe apevu ne arí coyuñyepo.

¹⁷ Que baru yópe arí, toivaicójenejaquemavu Jümenijicu üi yávaiyede: “Ách pöescu ‘Jümenijicu memecayu meacu báríca?’ arí coyuyuchu baru üi baju, nópe arí coyubejacarí. Quénora ‘Meacu bajube maje jabocu cavaró mearocacu’, arí coyujacarí ū”, arí toivaicójenejaquemavu

Jümenijicu. ¹⁸ Ñai “¿Jümenijicu memecayu meacu báríca?” ayure üi baju, Jümenijicu capúravu “Yure memecayu meacubu”, arí coyubecube. Ubenita ñai “Jümenijicu yure caðateibi ji memecaiyede úre” ayure, Jümenijicu capúravu, “Yure memecayu meacubu”, arí coyusçuyame.

Pablo üi coyuno ina borocarivu
Jesús üi yávaiye méne beorí
coyucójeimarape teivure
(Fil 4.15-18)

11 ¹ Jápiajarã ji coyuquiyede maje caride. Üvn maje napinajiyepo ayu yure ji coyuquiyede. Yü majicuvacari ñai “¿Meacu báríca?” ayu üi bajuma árumece bajure, nópe arí jaquiyebu yure, maje dajocabenajiyepo ayu ji coyuñiye báquede maje Jesú ūi yávaiye méne maje pueno baju jápiaiyue boje ape yávaiyede. Que baru napijara yure ji coyuquiyede. ² Jümenijicu yure tebutede ñaibí maje, yópe ümu üi tebutiyepo mamaco bojuyore, “Mu cùvacuyumu óre mimarepacova” üi aríburu yóboi cùináçu ümure. Jípacu me jári coreibi mamacore, õi cùbecojiyepo ayu apecu ümque, jíchyu óre meaco bajure ámeno cùbecova Jümenijicu jáinore jímarepacu bacuyáre ne pürubhoijárañ baquinói. Aru õi járu apecu ümure, jípacu jarajebu óre. Nopedeca maje coreóvare ñacacu yu Cristore, maje curájiyepo ayu üque cùinávupe. Que baru maje jíyavu yu úre ámeno cùbevva Jümenijicu jáinore. ³ Jidavu yu vaiquiyede maje yópe vaiye báquepe Eva bácore. Yópe ñai ãda majicu üi jujovaiye báquepe õ mácore, õi dápiabecojiyepo ayu nurié, õi ámeina tecojiyepo ayu, nopedeca apevu jujovaiyurivubu maje, maje dápiabenajiyepo ayu nurié, maje ámeina tenajiyepo ayu, dajocaru maje ju aiyede Cristore aru maje memecaiyede úre máre. Que baru jidavu yu.

⁴ Maje torojurivu napivubuya apevu coyuñpöeva eaivure maje imaroi. Me jápiaiyurivubuya ne coyuñyede Jesúrã,

coyuhivureca apede ūra ji coyuhiye báquede jaruharī. Jacopuivurivuhuya apecu decocure ne daroiyuhumire, daroiyuhivureca apecure, ñai Espíritu Santo ji darore daimu mácure jaruharī. Ju aiyuhivuhuya ne bueiyede Jesús ūi yávaiye méne, ne que aiyede ubenina, bueivuhureca apede ji bueiyeh báquede jaruharī.⁵ Nácapūravu yópe Jesús ūi yávaiye méne beorí coyuhiójemarape teniduivuhu. Aru ubenina arī dápiaivuhu mearare ji pñeno. Ubenita yácapūravu coreóvaivu iyede. Ne cähinocacu ãmemu yu. Aru ji pñeno meara ãmema na. Ubenita nárecabu mujare jaboteivu.⁶ Yuh yávayu majibecuvacari meacamua yávaicamuaque, jáve me majivu yu Jesús ūi yávaiye méne. Mujavacari me diede coreóvaivuhu, muje jápiayé báque boje ji coyuhiye báquede aru muje jáyié báque boje ji daiye báquede obedinumua.

⁷ Apevu pñeva “Pablo ãmeina teyube, ūi jacopuivuhre boje muje tauturare, ūi bueiyeh boje yópe apevu bueipóeva ne dáiyepe”, ubenina aivuhuya. Ubenita ye ãmeina tebevu yu, ji jacopuivuhre boje tauturare, ji bueiyeh boje Jümenijichu yávaiye méne. Quénora yópe muje cähinocacupe teni, memecacu ji pñruáque, ñi bojedacuyu yure jauéde. Que teni coreóvare dacacu mujare bojecubeda Jesú ūi yávaiye méne, ūi meadaiyede mujare muje ûmei bojecubeda. Que teni mujare yópe ji pñenocavape tede dacacu, mujare memeiye jaube boje, muje jíbenajiyepo ayu yure jauéde.⁸ Aru ji cue báquede muje ëmaroi, buecuyu mujare, jacopuacacu apevu Jesúre ju aipóevare, apeno ëmaroi cójjivaivuhre, ne tauturare, ñi bojedacuyu yure jauéde. Náre bojedacójecacu yure, náre memecabecuvacari, memecacuyu mujare bojecubeda.⁹ Ji cue báquede mujaque, apenumua yure jauteavu. Ubenita ye apejíene jéniametecacu mujacacu cùinácure. Quénora Macedonia ãmicurijoborócahu majevu, ne ju aiye boje Jesúre, ne daroimara

mácahu edaivu bácahu muje ëmaroi, jíma yure ne jíyede, ji ñi bojedacuiyepo aivu yure jauede. Que baru dinumu mácarõre cärijovametecacu mujare, yure jaue de boje. Aru mujare ye cärijovamechuyu apenumua máre, yure jaue de boje.¹⁰ Meavu ji dápiaru ji coyuhiye bojecubeda Jesú ūi yávaiye méne cainoa ëmaroa, Acaya ãmicurijoborócarõare. Yu coyuhyuhu mujare yávaiyede jávene. Yu Cristo jicuhu. Que baru borocubevu yu.¹¹ Ji que coyuhiye boje, “Pablo ñujare ubebi” ubenina arī dápiabejará mujare. Jáve uhu mujare. Jümenijichu me coreóvaibi yure pare uecure mujare.

¹² Yácapūravu dare náquijivu yópe ji darí cõmajiye báquepe, muje coreóvarajiyepo ayu borocurivuhre ina muje tauturare jacopuivuhre, ne bueiyeh boje “Pablo memeñu me ñujapedeca”, ubenina ne aiyede.¹³ Nárecabu “Ñujatamu Jesú ūi yávaiye méne beorí coyuhiójemara” ubenina aivu. Ubenita Jesú ūi yávaiye méne beorí coyuhiójemara jáve ãmema. Quénora pñevare jujovaivuhu. Ne bajumia jádovaridiuvuhu yópe Jesú ūi yávaiye méne beorí coyuhiójemarape.¹⁴ Ne que teiyede, cuavaiye jaubevu majare, Satanás ūi teiyeh boje. Satanávacari ūi baju majibi jádovañu meacupe, yópe ángelepe.¹⁵ Que baru cuavaiye jaubevu majare Satanáre memecaipóeva, ina “Ñujatamu Jesú ūi yávaiye méne beorí coyuhiójemara” ubenina aivu, ne jádovaiyede yópe mearo dáiypu. Ubenita Jümenijichu ñájine dacuyume ina jujovaivuhre yópe náre ñájine daiye jauépe, ne que daiye báque boje.

Pablo “¿Meacu bárica?” ūi aino
árumecupe, Corintocavu ne
coreóvarajiyepo ayu Jesú ūi yávaiye
méne beorí coyuhiójemarape teivuhre
(Hch 9.23-25, 14.5, 19, 16.22-23)

¹⁶ Bedióva cojedeca jéniaivu
mujare, muje arī dápiaabenajiyepo
ayu yure árumecure. Ubenita “Pablo
árumecubebu” arī dápiaivu baru,

jápiajarā ji coyñuiyede. Yure máre, yópe ina “Ñujatamu Jesús ūi yávaiye méne beorī coyñicōjeimara” ɻbenina aivu, arī dápiaivu ji puenocavu ne coyñiyepre coyñicōjejara yure, “¿Meas báraca?” ji bajuma ji aquiyepre aivu.

¹⁷ Maje jaboch Jesucristo iyepe paíye coyñiyede ye coyñabejebu. Aru yure máre coyñicōjememi. Quénora yávacari coyñubu yópe árumeč ūi coyñiyepre.

¹⁸ Nore muje yebare, “¿Meara mérica?” arī coyñivubuya ne bajumia, pöeva ne coreóvarajiyepre aivu ñamejare aru aipe ne daiyede ijárañu. Que baru yu máre quédeca arī coyñubu. ¹⁹ Majarecabu me majidivu muje dápiaru. Que baru torojurivu jápiadavu árumevure. Aru ne coyñiyede napiyavu muja. ²⁰ Muja napiyavu ina mujare daicōjeivure yópe ne cōjeimara majurórvpre paivure. Napiyavu ina ívure muje cüvaede, aru ina jujovaivure mujare. Napiyavu ina ámeina jáivure mujare, “¿Parurivu báraca ñuja ne pueno?” arī dápiaivure mujare yópe ne cächinocavpre. Aru napiyavu ina jara boaivure muje jijecamure máre. ²¹ Ji parube boje, ne nópe daiyepre dabetecacu mujare. ɻbenita ji pueno náre me jápiadavu muja. Que baru cuyevu yu, ji parube boje.

Pöeva “¿Meara mérica?” aivu ne bajumia árumevureca Jumenijicu jáinore, ina jidubevnha nópe aru, yu máre jidubecuva nópe coyñubu.

²² Návacari “Hebreovatamu ñuja. Que baru judíova bajutamu aru hebreo ámicuricamua yávaicamuare yávaivubu” aivureca, yu máre napedecabu. Návacari “Israel báci pāramenacavubu ñuja” aivureca, yu máre napedecabu. Návacari “Abraham máchi pāramenacavubu ñuja” aivureca, yu máre napedecabu. ²³ Aru návacari “Cristore memecaivubu ñuja” aivureca, yu ne pueno memecayubu Cristore. ɻbenita yópe árumeçpre yávayubu, que ayu.

Memecacu yu ne pueno. Jabova jení jacoima yure ámeina teivure jení jacoñami jívui obedinumuare,

ne pueno. Jabova jara popeicōjeima yure obedinumuare, ne pueno. Yainíducacu yu obedinumuare ne pueno.

²⁴ Coyñubu mujare iye ji yainíduye báquede. Cūináprurpre painumha baju ina judíovai jabova jara popeicōjeima yure ne treinta y nueve baju jara popeiyede ne boaime áimacajeque daimeque. ²⁵ Yóbecurinumha baju ina Roma ámicurō jaborócvhi jabova jara popeicōjeima yure jaradoque. Cūinára pöeva cüraboaque davarí boarí jaruvaiyuríduima yure. Yóbecurinumha baju jiadocu ɻracu ji niciú mácaro corí bíjaiye báque boje, cütecacu yu jia ɻradai, aru cūinára jorí, nuri coreni, mautecacu cūináñamine aru cūinájárañure máre. ²⁶ Apenumhare cucunucasacu yu joai, coyñchuy Jesús ūi yávaiye méne obedímaroai. Aru ji cucunuiyede, ñajicacu pare. Apenumhare bejarí bíjaríducacu ji jataríduiyede jia yaboyede. Apenumhare tatorí ñavaipöeva ji cüvaede ñi ñavariduima. Apenumhare apevü ji pöeva, judíovacavu, ámedaima yure. Aru apenumhare ina judíova ámevñacavu ámedaima yure. Apenumhare ji cüede ñamaroai, apenumhare pöecübenoi, aru apenumhare jia ɻradai máre ñajicacu yu. Aru pöeva ɻbenina “mu, ñujiçcu”, borocurivu arī, Jesúre ju aipöevape teni, na máre ámedaima yure. ²⁷ Apenumhare pare memecacu yu pu ɻetayu baju, eacchuy tátuturare, bojedacchuy yure jañéde. Obedinumuare cámectecacu, ji memeiye boje. Áñue ijiteavu yure aru cüináovu yure máre. Apenumhare áiyede cüvabetecacu. Apenumhare ji curiñamine cüvabetecacu. Aru apenumhare cuitótecaje jañteavu yure.

²⁸ Aru apede máre ñajicacu yu. ɻbenita caiye iye pueno, järavu coapa ñajivaivu yu, ji cärijiye boje Cainoa ñamaroacavu Jesúre ju aipöeva cójijivaivure. ²⁹ Cūinácu nácasu ūi parubedu ūi ju aiyede Jesúre, chiori vaivu yu pare. Aru cūinácu nácasu apecui jujovaimu mácu ámeina tedu, yávacari cärijini ñajivu pare.

³⁰“¿Meacu bárica?” yure aiye jauru ji bajuma, arí coyuuyubevu yópe parucupe. Quénora coyuuyuña, maje majinajiyepo ayu yure parubecure ji bajuma. ³¹Maje jabocu Jesucristoi mearore jímu, jípacu máre, majibi jave ji coyuuyede. Úre mearore jíye jaunu majare cainumua. ³²Javede Júmenijicu jádovame yure parubecure ji bajuma. Damasco ámicurímaro no joborócarore ñai jabocu Aretas ne aimu jaboteame. Apecure jaboteicójequemavu ina Damascocavure. Ñai jabocu, Aretai epeimu, coreicójequemavu jáiipöevare ímaro jedevacobeari, ne jení jacoboridurájiyepo ayu yure. ³³Ubenita ji yóvaimara, yure cadateipöeva, epeima yure pue ıçarue jívni. Aru no biaido tarabu jácobei émeóvaima yure pü joboróita biaido aperpüravui, ji dupini nüquiyepo aivu ñai jabocure jocari.

Pablo ăi jáino mácaro
yópe decoboainope

12 ¹Röescu “¿Meacu bárica?” ayu bojecubecupe páyube úre aru apevure máre. Ubenita maje jápiaiye boje ina jujovaivu ne coyuuyede yávaiyede jáve ámene ji coyuuyepo pueno Jesús ăi yávaiyede jávene, ji bajuma coyuuyepo jaunu yure. Ina bueipöeva borocurivu “¿Meara márica ăi apecu pueno?” adama, ne jáiye boje yópe decoboainope. Que adama na. Que baru yu máre coyuuyijivu maje jabocu Jesucristoi járe daiye báquede yure yópe decoboainope aru ăi coreóvare daiye báquede yure máre, ăi majiéquede. ²Cünácu ămu, ji coreóvaimu, Cristo que cucs cünánupre, jáme yópe decoboainope catorce raiyua jipocamia. Yópe apecu bajuróscupe coyuuyubu ji bajuma, ji cuyeiyepo boje. Dinumu mácarore Júmenijicu nüvame yure pü cavaró mearo ăi curói, yóbecuritucubhaita, míjina ne vuitucubu aru aviávai curitucubu puenoi. Yure nüvánu mácu baru ji bajuque o ji umeque, majibevu yu. Júmenijicu cünácuva majibi. ³⁻⁴Majivu

yu yure ăi nüvaimu mácure pü Paraíso ámicuró cavaró mearocaróita. Nore jápiacasu yu yávaiye me bajure, maja pöeva maje yávaiamuaque ye yávarí buojabevu diede, aru Júmenijicu yure yávaijójemeteame diede. Bedióva coyuuyubu maje, yure ăi nüvaimu mácure majicuvacari, ji bajuque o ji umeque majibevu yu. ⁵“¿Meacu bárica?” arí coyuuyijivu no boje, ji jáino mácaro decoboainope boje. Ubenita ape vaiye báquede yure ji bajuma “¿Meacu bárica?” arí coyuuyijivu ji parubede. ⁶“¿Meacu bárica?” arí coyuuyepo nüvamua baru ji bajuma, ji apede jáiye boje yópe decoboainope, árumecupe tebejebu, caiye ji coyuuyjuroe jáve boje. Ubenita diede coyuuyijivu. Maje me jácójeniduiyubevu yure, ji jáiye boje yópe decoboainope.

Quénora maje me jácójeiyuña yure, maje jáiye boje ji daiyede aru maje jápiaiye boje ji coyuuyede. ⁷Ji arí dápiabequiyepo ayu meacure caivu pueno, caiye iye me bajure Júmenijicu coreóvare daiye báque boje yure, Júmenijicu yure ñai abujuvai jabocu Satanáre nájine daicójeimi. Satanás nájine darí cáríjovavaibi yure yópe miuyo jéiyepo ji bajui. ⁸Yóbecurinumua jéniacas u maje jabocu Cristore, ăi dajocare daquiyepo ayu iye ăi nájine daiyede yure. ⁹Ubenita yópe arí, coyuuyáme: “Dajocare dábecubu yu mi nájiyede iye parubede daiyede mure. Quénora cainumua parure dacuyumu mure ji mearo dacaiyeque bojecubeda ji me boje. Que teni ye jaubequiyebu mure cainumua. Mútamu cucs ye parubecu, yéde daiye majibecu. Dinumumareca yúvacari jádováñumu ji parue majiéde, cadatechuyu mure”, áme maje jabocu Cristo. Que baru yu torojuçu baju “¿Meacu bárica?” arí coyuuyepo nüvaimu pueno baju, ji parubebu boje ji bajuma, cüvacuyu Cristo parue majiéde, apecu ne járajiyepo ayu diede. ¹⁰Aru, “Meavu” ayubu, torojuçu máre yure ijiéde, apecu ne ámeina yávaiyede, yure

jaueédé, apevʉ yure maucʉvarí ne ñajine daiyede yure, aru ji cārijiyede. Caiye iye āmeno vaiyede yure Cristo jicʉ bae boje, "Meavʉ yure" ayʉ, torojuvʉ yu. Ji parʉbe boje, majivʉ Cristo cadateyure yure ji daiyede tui parʉé majiéque.

**Pablo ūi cārijino Corintocavu
Jesúre jū aipõevara boje**

¹¹ Ji nōpe toivaicōjeiye boje apecure, ārumecupe teivu yu. Ubenita jauteavu yure, maje jápiaiye boje ina Jesús ūi yávaiye méne beorī coyuicōjeimarape teniduivu ne borocurī coyuicyede Jesús ūi yávaiye ména aru yurā máre. Namene yure aru yéde ji parnēde coyuicye jauntiavu mūjare. Ubenita maje coyuibe boje, coyuicye jauteavu yure ji bajuma. Na “Pablo bojecubecubé”, ubenina áavaivubuya. Ubenita yu bojecubecubacari, ye ne cāchinocacu āmevu yu. Aru ji pueno meara āmemna na. ¹² Ji cue báquede mūjaque Jūmenijicu yure dare dāme pōeva ne jāmene, ne darī majibede, aru ape parnēque daiyede máre, jādovachuy yure jāve Jesús ūi yávaiye méne beorī coyuicōjeimt̄ bajure. Caiye iye ji daiyede napini dacacu yu. ¹³ Yu āmevu apevū ne cāchinocacu. Quédeca mūjacapūravu máre āmevu apevū Jesúre ju aipōeva cōjjivavu ne cāchinocacu ji jāinore. Mearo dacaiyede ye dabeteccacu yu pueno baju apevure boje maje pueno. Jāve jēniame tecacu maje tāuturare, yópe ji jēniayepē apevū Jesúre ju aipōeva cōjjivavure. Ubenita, “Pablo nūjare āmeina jāñumebu”, ubenina arī dāpiabejarā muja. Maje ubedu ji jēniame máquede maje tāuturare, chiori jēniāñumu maje ārumenajiyepē ayu diede.

¹⁴ Javede pñque jácunucacu
mujare. Aru caride meadayubu ji
cñvede, jácunucayu mujare bedióva
cojedeca. Aru yópe jipocai ji dñaiye
báquepededeca, jeníamecçayumu mujé
täuturare. Mujé cñvaede cñvaiyubevu
y. Quénora cñvaiyuvu yu mujare
Cristo jinava. Mujarecabu yópe jímarape

yure. Ubenita mamara āmevūrecabu bojedācaivu nébūcūvare ne ārajiyeva. Quénora nébūcūvarecabu bojedācaivu némarare ne ārajiyeva. Que baru yu jacobriyubevu mūje tāuturare.¹⁵ Yh torojuscu baju jíscuyumu caiye ji cūvaede aru ji bajure máre, cādatecuyu mūjare, ji ue boje mūjare. Ubenita mūjare pñeno baju ure nñññreca yu, mūjacapúravu ji jainore quíjino baju ure nñññbu yure.

¹⁶ Apevñi tñjaque cñrivñ, yópe arí, ámecorovaínvuya yure: "Jäve Pablo jeníamemí ñiçje tåuturare. Übenita jüjovari iñhume ñiçje tåuturare majibevñva", áavaínvuya. ¹⁷ ¿Aipe darí tñjajare jüjovari, iñh bñojari yu mñje tåuturare? ¿Mñje dñpiaru, ina ji jaroimara mácavure jüjovacõjeari tñjajare? ¹⁸ Titore jeníiacacu parurõreca, ñiç pñquiyepo ayu tñjaje yebai. Aru jarocacu apecu majescu Jesúre jü aipõecure áñque. ¿Mñje dñpiaru, Titojä jüjovari tñjajare? Mñja me majidivñbu jäve Titojä jüjovabevñ bácacvure tñjajare. Me majivñ yu náre, yñpedeca, Cainumha mearore dñpiaivure aru mearore daivure máre. Que baru ñiçja ye jüjovabevñ tñjajare.

¹⁹ Caiye iye ji toivaicōjeiyede apecure mujare jári boroteivu bácacu dáiapiabejarā muja coyuhyre ñuje daiyede, muje ari coyurajíyepo ayu "Meavu" o "Meamevu". Muja ámevñrecabu coyurajívñ méne o meamene ñuje daiyede. Quénora Jämenijicurecabé coyuçuyu diede ñujare. Übenita caiye iye ji toivaicōjeiyequ apecure coyuhyubu yu Jämenijicchi jáinore, ji che boje Cristoque cüinávpe, muje parure nürajiyepo ayu muje ümei. Que baru muja, jívñ, caiye ñuje daiyequ cadateiyurivñbu mujare. ²⁰ Jidhñu yu ji copaidaquiyede muje yebai, apevñ mujacavu dabeevñ báräjivñre yópe mujare jañépe. Apevñ jararí pare ädamateiyurajichuma. Aru apevñ tebutenajichuma. Apevñ jjatenajichuma übenina. Apevñ dáräjichuma ne baju yópe dáiapiabevhva mearore o ämenore apevñre. Apevñ coyurajichuma

āmenore caivu ne jápiaiyede apevui borore. Apevu yávarājichuma jápiabenoi āmenore apevui borore. Apevu “Meara márica apevu pheo?” arí dápiarājichuma. Aru apevu maucuvare, cárivor, boaiyurājichuma apevure.

Mujacavu ne nópe daru, ji copaidaquiyede torojubecuyumu yu. Aru mija máre torojubenajaramu, ji jarari ñajine daquiye boje mijare, mije nópe āmeina teiye boje.²¹ Jiduvu yu ji copaidaquiyede mije yebai Jūmenijicu ji mearore jímua chyoje tede dacuyure yure bedióva cojedeca mije jainore. Apevu mijacavu curivubuya mije āmeümeque. Apevu mijacavu āmeina darí curivubuya apevunque némarebucava āmevunque. Aru apevu mijacavu caino āmenore daiubuya. Nópe teni āmeina teima javede. Aru chioneni oatuvabenama cäreja ne daiyede. Quénora āmeina tede nuiuvabuya. Chioneni oatuvabedu ji daquiye jipocai, chiori oscuyumu yu pare, náre boje.

Pablo üi majicaino aru meaicōjeino
Corintocavure
(Mt 18.16)

13 ¹Ji eaquiyebu cari yóbescue ji eaiye jácipiñiyede mije yebai. Yópe arí, toivaicōjenejaquemavu Jūmenijicu üi yávaiyede: “Nai pöesu apevu ne boro coyurí adaimu maru, ‘Āmeina dayube’ aivu baru üi borore, pucarā o yóbescurá o apevu máre majidivu bácvu üi āmeina daiye báqueda boro coyuiye jaivu náre üi borore”, arí toivaicōjenejaquemavu. ²Ji eaquiyede jipocamia mije yebai bedióva cojedeca, paruróreca coyuiyvnu mijare yo paperayocaque ji chede joai mijare jocari. Ji cari eaquiyede napimecuvu jáve jarari ñajine dacuyumu caivu mijacavu āmeina dare nuiuvure. Javede, ji pheque che báquede mijaque, quédeca coyucacsu paruróreca mijare. Coyucacsu mijacavu āmeina daivure ji eaquiyede jipocamia aru caivu apevure máre. ³Mijarecabu jéniaivu ji jádovacuyipe aivu yure Cristoi coyucōjeimavu

bajure. Ji eaquiyede jádovacuyumu jáve baju ji cüvaede Cristoi paruhéde. Ürecabe parubecu ümecu. Quénora parucu bajutame. Que baru parure dacuyume yure mije jéneboi, ji ñajine daquiyepe ayu üre ju aipöeva āmeina darí cómajivure. ⁴Cristo jádovamech bácvacari üi paruhéde ne pëvari boarí jaruvaiye báquede üre jocucijaravena, caride apucu cubi Jūmenijicu paruhéque. Üpedeca üija üi yávaiye méne beorí coyucōjeimara, üque cürivu cünánvape, paruhuvacari, jádovarajaramu üi paruhéde üije cüvaede, üije ñajine darajiyede mijacavu üre ju aipöeva āmeina darí cómajivure.

⁵Jári corevajará mija coapa mije baju, jádovarajivu ju are nuiuvure maje jabocu Jesucristore dajocabevuva o üre ju aiyede dajocaivu bácvure. Me dápiarí corevajará mije bajumia. Que teni coreóvarajaramu curivure Jesucristo que cünánvape, üre ju aivu baru. Übenita üre ju abevu baru, coreóvarajaramu cübevure üque cünánvape. ⁶Mije coreóvarajiyede curivure Jesucristo que cünánvape, coreóvarajaramu üijare, mijare coreóvare daiu bácvure, üi yávaiye méne beorí coyucōjeimara bajure. ⁷Üije earajiyede, mijacavu āmeina darí cómajivu baru, mija coreóvarajaramu üijare Jesús üi yávaiye méne beorí coyucōjeimara bajure, üije ñajine darajiyede boje náre Cristoi paruhéque. Übenita üija jéniaivu Jūmenijicuque, mije āmeina dabenajiyede aivu. Mije āmeina darí cómajibedu, ünamene ye ñajine dabenajaramu üija paruhéque. Üije paruhéde jádovamenu, “Jesús üi yávaiye méne beorí coyucōjeimara āmemá”, übenina arí dápiarajichuvu mija üijare. Ye baju āmevuhü üijare. Pare urivabu üija caiye pheo, mije mearore darajiyede aivu.

⁸Pöeva ne mearore daiyede, daiuvbu yópe Jūmenijicu daicōjeiyepu üi yávaiye jáveque. Aru Cristo üija jadovacójememü üi paruhéde, üije āmeina darajiyede ayu ina yávaiyede

jāvene daipōevare. Quénora ñujare jáðovaicōjeimi ñi paruēde, ñuje caðatenajiyepo ayu náre. ⁹Muje mearore daiyede, parure nuivubu muje ûmei. Aru mujare ñájine daiye jaubevu ñujare. Que baru ñuja bñojabenamu jáðovaivu iye paruēde, Cristoi chvare daiyede ñujare. Aru paruþevupe teivubu muje jainore. Ùbenita paruþevvacari, torojavu ñuja, muje parure nuiye boje muje ûmei. Aru cainumua jéniavaivubu Jümenijicque, ñi parure nure daquiyepo aivu mujare muje ûmei, pu mujare ye jaubeta.

¹⁰Yo paperayocare toivaicōjeivu apecure mujare ji cuede joai mujare jocarí, muje meatenajiyepo ayu muje daiyede, ji eaquiye jipocamia muje yebai. Que tedu, mujare ñájine daiye jaubequiyebu yure, yópe Cristoi daicōjeiyepo yure caivu ûre ju aipōevare ãmeina darí cõmajivupe. Ùrecabe parure dabecu ñujare, ñuje chiore darí, dajocare darajiyepo ayu

pōevare ne ju aiyede ûre. Quénora parure daibi ñujare, ñuje torojure darí, parure darajiyepo ayu náre ne ju aiyede ûre.

¹¹Muja, jívu, quénoramu caride. Meatejará muje daiyede. Aru cainumua pueno baju mearore dare nujara muja. Me jápiarí ju ajará ji coyuiede mujare. Cüináturu muje ûme me cujará caivu muja cüináturu. Cärijimenoque me cujará muja. Que daru, Jümenijicu, ñai majare usu aru majare cärijimenoque cure dayu, cucusumte mujaque. ¹²Me jacouyjará muja mejevure muje jivare nuri, muje Jümenijicu jina mae boje. ¹³Caivu Jesúre ju aipōeva yore curivu meaicōjedama mujare. ¹⁴Maje jabocu Jesucristo mearo dacajacurí mujare bojecubeda ñi me boje. Majepacu Jümenijicu, mujare usu, ure dajacurí mujare. Aru ñai Espíritu Santo yóvajacurí mujare cüinávupe. Quénoramu.